

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

“Ατζέντα 2000-Διαρθρωτικά Ταμεία”

Αθήνα, 12 Φεβρουαρίου 1999

Διαδικασία

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος ανέλαβε την έκδοση Γνώμης σχετικά με το θέμα “Ατζέντα 2000 - Διαρθρωτικά Ταμεία” με βάση το άρθρο 4 του Νόμου 2232/1994, σύμφωνα με το οποίο “η Ο.Κ.Ε. μπορεί με δική της πρωτοβουλία να εκφράζει γνώμη για θέματα κοινωνικοοικονομικής πολιτικής”. Η Ο.Κ.Ε. αποφάσισε με δική της πρωτοβουλία να τοποθετηθεί στο παραπάνω θέμα, λαμβάνοντας υπόψη και την αναγκαιότητα παρέμβασης των κοινωνικών φορέων των κρατών - μελών της Ε.Ε.

Η σχετική απόφαση ελήφθη από την Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. στις 22 Ιουλίου 1998 και ορίστηκε Επιτροπή Εργασίας, αποτελούμενη από τους κ.κ. Δημήτρη Πολίτη, Χαράλαμπο Κεφάλαι, Κωνσταντίνο Κόλλια, Νικόλαο Λιόλιο, και Παναγιώτη Αλεξόπουλο. Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. Δ. Πολίτης. Στην Επιτροπή Εργασίας συμμετείχαν οι Εμπειρο-

γνώμονες κ. Φωκίων Δεληγιάννης (Α·Ομάδα-Στέλεχος ΣΕΒ), κ. Γιώργος Ρωμανιάς (Β· Ομάδα-Επιστημονικός Συνεργάτης ΙΝΕ-ΓΣΕΕ) και η κα Κατερίνα Μπατζελή (Γ· Ομάδα-Επιστημονικός Συνεργάτης ΠΑΣΕΓΕΣ-ΓΕΣΑΣΕ). Το συνολικό επιστημονικό συντονισμό είχε ο Δρ. Εμμανουήλ Αλεξανδράκης, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε οκτώ (8) συνεδριάσεις και η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια σε 2 συνεδριάσεις, η οποία εγκρίθηκε στην συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της 15 Ιανουαρίου 1999.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητές ήταν οι κ.κ. Χ. Κεφάλαι και Δ. Πολίτης, αφού συνέχισε και ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 12 Φεβρουαρίου 1999, διατύπωσε την ακόλουθη ΓΝΩΜΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η “Ατζέντα 2000” εκφράζει την ολοκληρωμένη μελλοντική στρατηγική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση τους δύο θεμελιώδεις στόχους: της ενδυνάμωσης της Ένωσης και της πραγματοποίησης της διεύρυνσης. Η στρατηγική αυτή ανάπτυξης της Ένωσης αποσκοπεί στην ανάδειξή της ως ενός αυτόνομου πόλου σταθερότητας, σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο που χαρακτηρίζεται από αλλαγές, τόσο στις αγορές όσο και στις οικονομικές σχέσεις. Η “Ατζέντα 2000” στοχεύει να δώσει απαντήσεις στις νέες διεθνείς προκλήσεις, επιδιώκοντας:

- να δημιουργήσει ένα ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο
- να διατηρήσει την έννοια της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Συνοχής
- να διασφαλίσει τη σύγκλιση μεταξύ των περιφερειών της Ένωσης.

Ειδικότερα, οι σημαντικότερες πολιτικές για την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων είναι:

- 1.** η προώθηση μιας οικονομικής ανάπτυξης που θα δημιουργεί θέσεις απασχόλησης,
- 2.** η επένδυση σε πολιτικές που βελτιώνουν τη θέση του ανθρώπινου παραγωγικού δυναμικού της Ένωσης στα νέα συστήματα απασχόλησης και στις νέες ανάγκες της αγοράς εργασίας,
- 3.** η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών της Ένωσης, με στόχο μια ευρωπαϊκή κοινωνία ευημερίας χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς,
- 4.** η αποτελεσματικότητα των Διαρθρωτικών Ταμείων,

5. η αντιμετώπιση της διεύρυνσης χωρίς κόστος για τις σημερινές περιφέρειες της Συνοχής,

6. η διασφάλιση των αναγκαίων χρηματοδοτικών πόρων,

7. η αναπροσαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και η προστασία του ευρωπαϊού γεωργού.

Η διαμόρφωση των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις αρχές του 21ου αιώνα εν όψει της ενδυνάμωσης αλλά και της διεύρυνσής της, αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα για τα Κράτη-Μέλη και μάλιστα σε ό,τι αφορά στις επιπτώσεις των διαρθρωτικών δράσεων στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες ή περιοχές της Ένωσης.

Η Ο.Κ.Ε. αναγνωρίζει την αλληλεπίδραση της διαδικασίας διεύρυνσης της Ένωσης (από τα προενταξιακά στάδια μέχρι και την πλήρη ένταξη των υποψηφίων νέων κρατών στην Ένωση) και των νέων Κανονισμών που θα διέπουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία και κατ'επέκταση την υλοποίηση του επόμενου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Συνεπώς, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί απαραίτητη την εξέταση των σχέσεων μεταξύ των πολιτικών για τη διεύρυνση και εκείνων για τη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Η λογική αλληλουχία που πηγάζει από την προσπάθεια δημιουργίας μιας ισχυρής και διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης και την παράλληλη προσπάθεια αναμόρφωσης του πλαισίου λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων ώστε αυτά να βοηθήσουν να δημιουργηθούν οι συνθήκες εκείνες που απαιτούνται για την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση και της Ελλάδας με τις υπόλοιπες χώρες της Ένωσης, κρίθηκε ιδιαίτερης σημασίας. Μια αναλυτικότερη εξέταση των πιο πάνω παραγόντων θα αποτελέσει ένα χρήσιμο εγχείρημα που θα ρίξει φως στο πρωταρχικό ερώτημα που τίθεται από

τους σχεδιαστές της πολιτικής για τη διαμόρφωση της στρατηγικής της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης αλλά και εκείνης για την κοινωνική και οικονομική συνοχή. Η οικονομική ανάπτυξη είναι αποτελεσματική μόνον όταν συνδέεται με την δυνατότητα αύξησης της απασχόλησης στην οικονομία στο σύνολό της. Συνεπώς, οι διαθέσιμοι πόροι για την επίτευξη του διττού στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, θα πρέπει να καταστούν επαρκείς έτσι ώστε να είναι δυνατή η επίτευξη της διεύρυνσης της Ένωσης χωρίς να διακυβεύεται η εμβάθυνση των πολιτικών της.

Η Ο.Κ.Ε. υπογραμμίζει πως η υλοποίηση του τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης εξαρτάται από τη δυνατότητα προσαρμογής στους νέους κανονισμούς λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων που πρόκειται να διαμορφωθούν. Συνεπώς, η διαβούλευση και παρέμβαση των παραγωγικών τάξεων, μέσω της διαδικασίας του κοινωνικού διαλόγου, θα εξασφαλίσει μεγαλύτερη επιτυχία στο σχεδιασμό ενός πλαισίου λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων. Οι Κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων θα πρέπει να ενισχύουν τις δυνατότητες απορρόφησης και αποτελεσματικής χρησιμοποίησης, των συναφών χρηματοδοτήσεων των επόμενων ετών, έτσι ώστε να εκπληρωθεί η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και να εμβαθυνθεί η εσωτερική συνοχή της Ένωσης.

Το πλαίσιο των νέων πολιτικών και των επιπτώσεων τους, καθιστούν απαραίτητη την κατανόηση και εμπέδωσή τους σε επίπεδο κρατών, φορέων και πολιτών. Γι' αυτό :

- η ισχυροποίηση της Ένωσης,
- η σχεδιαζόμενη αναμόρφωση των Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων,
- η επικείμενη αναμόρφωση της αγροτικής πολιτικής της Ένωσης,
- η διεύρυνση και
- η ιδιαίτερη σημασία που έχει και για την Ελλάδα το τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης,

είναι τα βασικά ζητήματα που θα εξεταστούν στην παρούσα Γνώμη.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τα προβλήματα ορθολογικής διαχείρισης των πόρων του Α' και Β' ΚΠΣ, όσο και των Διαρθρωτικών και λοιπών Ταμείων, πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο εξέτασης μιας αυτοτελούς γνώμης της Ο.Κ.Ε. για το ζήτημα αυτό, στο πλαίσιο της γνωμοδότησης για το ελληνικό Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Π.Α.), προκειμένου να βελτιστοποιηθούν τα αποτελέσματα τους ενόψει του Γ' ΚΠΣ.

II. ΤΑ ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΤΖΕΝΤΑ 2000 ΚΑΙ Η ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρουσίασε στις 16 Ιουλίου 1997 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το "Πρόγραμμα δράσης 2000", στη βάση των αρχών της Ατζέντα 2000. Μέχρι σήμερα έχουν προκύψει, με μεταγενέστερες προτάσεις και αποφάσεις της Επιτροπής και άλλων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημαντικές συμπληρώσεις των προτάσεων που αποτυπώνονται στο παραπάνω πρόγραμμα. Ως εκ τούτου, θα ήταν αναγκαίο να λάβουμε υπόψη μας και αυτά τα νεώτερα στοιχεία. Το "Πρόγραμμα δράσης 2000", μαζί με τις εξελίξεις που περιγράφονται στη συνέχεια, αποτελούν το συνολικό πεδίο επί του οποίου διατυπώνονται τα σχόλια της παρούσας Γνώμης Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. Ειδικότερα, τα νέα δεδομένα παρουσιάζονται συνοπτικά στα παρακάτω σημεία.

A. Έκθεση για τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Επιτροπή παρουσίασε έκθεση σχετική με τη λειτουργία του συστήματος ιδίων πόρων που αφορά στην μελλοντική αναμόρφωση των εσόδων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (com (1998) 560 τελικό, 7.10.1998). Με βάση την έκθεση αυτή, γίνεται μια περιγραφή της πορείας της συμμετοχής του κάθε κράτους - μέλους στη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Ως συμμετοχή θεωρείται:

- οι εισφορές που είναι συνάρτηση του Φ.Π.Α. του κάθε κράτους-μέλους,

- το ποσοστό συμμετοχής στη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού της Ε.Ε. με τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (Π.Ι.Π.) είναι: οι τελωνειακοί δασμοί, οι γεωργικές εισφορές - που προέρχονται από τον τομέα της ζάχαρης και από τους γεωργικούς δασμούς),

- το ποσοστό συνεισφοράς βάση του Α.Ε.Π. της Ε.Ε..

Επίσης, η έκθεση αυτή αναφέρεται σε ένα αναθεωρημένο σύστημα εισφορών όπου μεταξύ των άλλων παρατίθενται:

- η απλοποίηση του ισχύοντος συστήματος,

- κριτήρια για την αναζήτηση νέων ιδίων πόρων,

- πιθανοί μελλοντικοί ίδιοι πόροι και

- κανόνες προοδευτικότητας όσον αφορά στις εισφορές.

Στην Έκθεση αναλύονται οι δημοσιονομικές ανισορροπίες που παρουσιάζονται στα κράτη-μέλη. Οι δημοσιονομικές ανισορροπίες συνίστανται στη διαφορά αυτών που συνεισφέρουν και αυτών που λαμβάνουν τα κράτη από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. Παρά ταύτα, οι δημοσιονομικές αυτές ανισορροπίες, δεν αντικατοπτρίζουν τη σαφή και πλήρη εικόνα των συνολικών οικονομικών ωφελειών που συνεπά-

γεται για τα κράτη-μέλη η συμμετοχή τους στην Ε.Ε.

Η συμβολή του Προγράμματος Δράσης 2000 μπορεί να αποδειχθεί σημαντική για την άμβλυνση των δημοσιονομικών ανισοροπιών.

Η Έκθεση για την χρηματοδότηση της Ε.Ε. εκτιμάται ότι θα έχει ιδιαίτερες επιπτώσεις στη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ.

Με βάση τις προτάσεις της έκθεσης αυτής, η Γερμανία πρότεινε τη μείωση των άμεσων ενισχύσεων που δίνονται στα αγροτικά προϊόντα τουλάχιστον κατά 25%.

Σύμφωνα με αυτήν την πρόταση τα κράτη-μέλη θα συνεχίσουν να καταβάλλουν τις άμεσες ενισχύσεις βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας όπως και σήμερα αλλά αντί να λαμβάνουν επιστροφή 100% από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. θα λαμβάνουν μόνο μερική επιστροφή. Η λογική της μερικής επιστροφής είναι ότι οι άμεσες ενισχύσεις στους αγρότες αποτελούν αυστηρά αναδιανομή μεταξύ προσώπων, χωρίς σκοπό κατανομής. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, "η αναδιανομή μεταξύ προσώπων εφαρμόζεται καλύτερα σε επίπεδο κρατών-μελών παρά στο επίπεδο της Ε.Ε.". (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5, "Οι επιπτώσεις της μερικής επιστροφής των άμεσων ενισχύσεων ΚΑΠ" της Έκθεσης για την χρηματοδότηση της Ε.Ε.)

Β. Προενταξιακοί Κανονισμοί

Στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της 9/11/98, εγκρίθηκαν ήδη οι τρεις (3) Κανονισμοί για τις προενταξιακές ρυθμίσεις που αναφέρονται στην Ατζέντα 2000.

Ειδικότερα:

i. κανονισμός σχετικά με τον συντονισμό της βοήθειας προς τις υποψήφιες χώρες στο πλαίσιο της προενταξιακής στρατηγικής.

ii. κανονισμός για την θέσπιση μέσου Προενταξιακών Διαρθρωτικών Πολιτικών

iii. κανονισμός σχετικά με την κοι-

νοτική στήριξη για τα προενταξιακά μέτρα που αφορούν την γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη στις υποψήφιες για ένταξη χώρες κατά την προενταξιακή περίοδο.

Φυσικά, οι κανονισμοί αυτοί, όπως και εκείνοι των Διαρθρωτικών Ταμείων, τελούν υπό την αίρεση της τελικής συμφωνίας για την δημοσιονομική προοπτική της Ε.Ε.

Η διεύρυνση θα επηρεάσει οριζόντια τη χρηματοδότηση των προτεινομένων μεταρρυθμίσεων.

Επισημαίνεται, όμως, ότι το πλαίσιο των προενταξιακών μέσων, δεν θα προδικάζει την έκβαση των διαπραγματεύσεων που διεξάγονται για την Ατζέντα 2000 και ιδίως εκείνης του Ταμείου Συνοχής. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η πρόταση του Συμβουλίου για τις μορφές και τα ποσοστά της συνδρομής του Μέσου Προενταξιακών Διαρθρωτικών Πολιτικών (ISPA). Το ποσοστό της κοινοτικής συνδρομής μπορεί να φθάσει σε 75% της δημόσιας ή ισοδύναμης δαπάνης, ενώ η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να αυξήσει αυτό το ποσοστό μέχρις 85% όταν κρίνει ότι η υλοποίηση του σχεδίου έχει θεμελιώδη σημασία (βλ. άρθρο 6 της πρότασης του Κανονισμού Συμβουλίου για την θέσπιση του ISPA).

Επίσης, η στήριξη της γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης των χωρών της διεύρυνσης, θα πρέπει να σχετίζεται με μέτρα που ευθυγραμμίζονται και που είναι συμβατά με το αντίστοιχο κοινοτικό κεκτημένο (βλ. άρθρο 2 της Πρότασης Κανονισμού σχετικά με την Κοινοτική Στήριξη για τη Γεωργία και Ανάπτυξη στις υποψήφιες χώρες). Η χρηματοδότηση των εν λόγω δράσεων, μπορεί να φθάσει έως το 100%, κατά την πρόταση του Συμβουλίου, του συνολικού επιλέξιμου κόστους.

Γ. Κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής

Η Επιτροπή υπέβαλε σχετικές Προτάσεις για την τροποποίηση των Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συ-

νοχής ώστε η λειτουργία τους να συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης ΑΤΖΕΝΤΑ 2000 (έγγραφα *com-1998-131/18.3.98* και *com-1998-130/ 18.3.98*).

Οι σημαντικότερες από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις αναλύονται στα κεφάλαια που ακολουθούν. Επισημαίνεται, όμως, ότι μεταξύ των σημαντικότερων αλλαγών, περιλαμβάνεται και η μεταφορά του ΕΓΠΤΕ-Τμήμα Προσανατολισμού στο ΕΓΠΤΕ-Τμήμα Εγγυήσεων για την κάλυψη μέτρων ανάπτυξης της Υπαίθρου.

Δ. Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό νέων δημοσιονομικών προοπτικών για την περίοδο 2000-2006

Στο πλαίσιο των θεσμικών υποχρεώσεών της, η Επιτροπή υπέβαλε σχετική Ανακοίνωσή της προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τον καθορισμό των νέων δημοσιονομικών προοπτικών της περιόδου 2000-2006 (έγγραφο *com (1998) 164/18.3.98*).

Ε. Συμπεράσματα της Αυστριακής Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βιέννης (11-12 Δεκεμβρίου 1998)

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης της 11-12 Δεκεμβρίου 1998 συζητήθηκαν τα κύρια θέματα και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ε.Ε. και συμφωνήθηκε να ακολουθηθεί η αποκληθείσα "Στρατηγική της Βιέννης για

την Ευρώπη". Η στρατηγική αυτή στηρίζεται σε 4 άξονες δράσης:

- στην προώθηση της απασχόλησης, της οικονομικής ανάπτυξης και της σταθερότητας,
- στη βελτίωση της ασφάλειας και της ποιότητας ζωής,
- στη μεταρρύθμιση των πολιτικών και των θεσμών της Ένωσης και
- στην προώθηση της σταθερότητας και της ευημερίας σε ολόκληρη των Ευρώπη και στον κόσμο.

Ειδικότερα, για την Ατζέντα 2000 (που περιλαμβάνεται στον πιο πάνω τρίτο άξονα για τη μεταρρύθμιση των πολιτικών και των θεσμών) και τη διεύρυνση της Ε.Ε. (που περιλαμβάνεται στον πιο πάνω τέταρτο άξονα για την προώθηση της σταθερότητας και της ευημερίας σε ολόκληρη την Ευρώπη και τον κόσμο) αναφέρεται ότι:

- Η πολιτική συμφωνία για την Ατζέντα 2000 πρέπει να επιτευχθεί το Μάρτιο 1999 ώστε η τελική έγκρισή της να καταστεί δυνατή πριν από τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του Ιουνίου 1999 και
- Η συνέχιση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων και προετοιμασιών να έχει δυναμικό χαρακτήρα ώστε να καταστεί δυνατή η υποβολή από την Επιτροπή, σχετικών εκθέσεων προόδου για κάθε υποψήφια χώρα πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι.

Με βάση όλα τα πιο πάνω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τη σύνοδό του στο Ελσίνκι, θα εκδώσει "ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ" σχετικά με τις προτεραιότητες της Ένωσης για τα επόμενα έτη.

III. ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ Ο.Κ.Ε.

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Οι ρυθμοί οικονομικής μεγέθυνσης στην Ελλάδα, παρά την ευνοϊκή επίπτωση της εισροής πόρων από την Ε.Ε., διατηρήθηκαν επί σειρά ετών σε επίπεδα που δεν μπορούν να θεωρηθούν ικανοποιητικά, σε σχέση με τις αντίστοιχες επιδόσεις των 3 λοιπών "χωρών της σύγκλισης" (Ισπανία, Πορτογαλία, Ιρλανδία). Η διαπίστωση ότι η εσωτερική αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας παραμένει χαμηλή, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η καταγραφείσα επιτάχυνση της οικονομικής μεγέθυνσης των τελευταίων ετών στηρίχθηκε, σε αξιόλογο βαθμό στις μεταβιβάσεις της Ε.Ε. προς την Ελλάδα και σε μικρότερο βαθμό αποτελεί προϊόν της εσωτερικής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας. Εξάλλου, το μέγιστο μέρος των εισροών από την Ε.Ε. προήλθε από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Συνεπώς, ακόμα

και η διατήρηση και για την περίοδο 2000-2006 των σημερινών ρυθμών επιτάχυνσης της οικονομικής μεγέθυνσης στην Ελλάδα προϋποθέτει την εξακολούθηση της συμβολής των ενισχύσεων από την Ε.Ε.

2. Η Ελλάδα συμμετέχει στο ΑΕΠ της Ε.Ε. με ποσοστό 1,5% και στη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού της Ε.Ε. με 1,6% του συνόλου (στοιχεία 1997). Εξάλλου, η Ελλάδα έλαβε το 6,9% του προϋπολογισμού της Ε.Ε. (που αντιστοιχεί σε 5.550,2 εκ. ECU's, από ένα σύνολο δαπανών 80.236,4 εκ. ECU's κατά το 1997 - βλ. "Η χρηματοδότηση της Ε.Ε" - έγγραφο COM - 1998 - 560 τελικό -σελ. 7 πίνακας 3α και σελ. 3 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 8 ΠΙΝΑΚΑΣ 1στ).

Τέλος, το πιο πάνω ποσόν των 5.550,2 ECU's αναλύεται ως εξής:

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΙΣΡΟΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΠΟ Ε.Ε.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΙΣΡΟΗΣ	ΥΨΟΣ ΕΙΣΡΟΗΣ (εκ. ECU's) δαπανών Ε.Ε.	Ποσοστό εισροής επί του συνόλου αντίστοιχων
ΕΓΤΠΕ-ΤΜΗΜΑ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ	2730,8	6,7%
ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	2643,7	10,2%
ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	163,7	3,5%
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	12	0,3%
ΣΥΝΟΛΟ	5.550,2	

(Τα πιο πάνω προκύπτουν από την ανάλυση των πινάκων 1α - 1στ του πιο πάνω αναφερόμενου εγγράφου της Επιτροπής).

Επίσης, η καθαρή διαφορά υπέρ της Ελλάδας ανέρχεται σε 3,932 δις ECU's (που με το συνυπολογισμό και των αγροτικών και τελωνειακών δικαιωμάτων φθάνει τα 4,082 δις ECU's).

3. Από τις σχετικές αναλύσεις που ακολουθούν στο κεφάλαιο περί ΚΑΠ (βλ. πιο κάτω με στοιχ. Γ: Μεταρρύθμιση κοινής Αγροτικής Πολιτικής παρ. 1), αποδεικνύεται ότι :

- με βάση την κατά κεφαλή ενίσχυση του αγροτικού πληθυσμού από το ΕΓΠΤΕ-Εγγυήσεις, οι περισσότεροι ωφελημένες από την βοήθεια στο γεωργικό τομέα δεν είναι οι χώρες του Νότου, αλλά εκείνες του Βορρά και

- οι αγροτικές ενισχύσεις προς τις χώρες του Νότου υπολείπονται της αντίστοιχης ποσοστιαίας αναλογίας του αγροτικού τους πληθυσμού, ενώ, αντιθέτως, σε χώρες του Βορ-

ρά καταβάλλονται ενισχύσεις από το ΕΓΠΤΕ-Εγγυήσεις σε ποσοστιαίο ύψος που υπερβαίνει την ποσοστιαία αναλογία του αγροτικού τους πληθυσμού στο σύνολο του αγροτικού πληθυσμού της Ε.Ε.

4. Τα κράτη του Νότου έχουν ενισχυθεί κυρίως από τη διαρθρωτική πολιτική, αφού το ποσοστό βοήθειας που χορηγήθηκε στις 4 χώρες συνοχής από τα αντίστοιχα Ταμεία υπερβαίνει το 50% του συνόλου των αντίστοιχων χορηγήσεων της Ε.Ε. στις 15 χώρες μέλη όπως προκύπτει και από τον παρατιθέμενο στη συνέχεια ΠΙΝΑΚΑ για το έτος 1997.

ΧΩΡΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	
	εκατ. ECUs	%
Ελλάδα	2.643,7	10,2
Ισπανία	6.376,8	24,5
Ιρλανδία	1.211,2	4,7
Πορτογαλία	2.941,5	11,3
Σύν. 4 χωρών συνοχής	13.173,2	50,7
Σύνολο ΕΥΡ-15	26.036,7	100,-

5. Στους υπολογισμούς της Επιτροπής υπονοείται η εξάντληση του ανώτατου ορίου του 1,27% επί του συνολικού κοινοτικού ΑΕΠ των ιδίων πόρων της Ε.Ε.. Όμως από τον παρατιθέμενο στην ΑΤΖΕΝΤΑ 2000 ΠΙΝΑΚΑ προκύπτει ότι από το 1993 και μέχρι το 1999 ουδέποτε εξαντλήθηκε το υπό του ανωτάτου ορίου προσδιοριζόμενο ύψος των ιδίων κοινοτικών πόρων. Ειδικότερα, μάλιστα, για το 1998 και το 1999 προβλέπεται να αξιοποιηθεί για τις ανάγκες του προϋπολογισμού μόνο το 1,16/1,27 και το 1,15/1,27 (δηλ. μόνο το 91,3% και το 90,6%) αντίστοιχα των ιδίων κοινοτικών πόρων. Αυτό, όμως, σημαίνει ότι (μόνο) για το 1999 η απώλεια εσόδων θα προσεγγίσει το ύψος των 9,3 εκ. ECUs και συνεπώς για την περίοδο 2000-2006 εάν, η απόσταση των πραγματικών εισροών ιδίων πόρων από το ανώτατο όριο πα-

ρέμενε στα ίδια πλαίσια (περί το 10%) θα είχαμε, σε σταθερές τιμές 1997, συνολική απώλεια περί τα 66 δις ECUs.

Επιβάλλεται όμως, να επισημανθεί ότι σύμφωνα με άλλες εκτιμήσεις, ειδικότερα για το 1998, προβλέπεται αξιοποίηση μόνο του 1,10/1,27 (που αντιστοιχεί μόλις στο 86,6%) των ιδίων κοινοτικών πόρων και αυτό, βέβαια, σημαίνει μεγαλύτερες απώλειες εσόδων.

Συνεπώς, θα πρέπει να διασφαλιστεί η εξάντληση στις πληρωμές του κοινοτικού προϋπολογισμού του συνόλου του ανωτάτου ορίου των ιδίων κοινοτικών πόρων (1,27% του κοινοτικού ΑΕΠ). Βλ. και πιο κάτω κεφ. Γ παρ. 2.3.

6. Η εισαγωγή του ανωτάτου ορίου πληρωμών έγινε το 1988 στο Συμβούλιο των

Βρυξελλών οπότε και ορίστηκε και το ύψος του ανωτάτου αυτού ορίου στο 1,15% του ΑΕΠ (για το 1988, με παράλληλη πρόβλεψη διαδοχικών αυξήσεων του ώστε να φθάσει το 1992 το 1,20%). Πρέπει να υπομνησθεί ότι κατά την αρχική πρόταση του 2ου πακέτου DELORS είχε προταθεί (και μάλιστα με 12 μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τότε) να αυξηθεί το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων από το 1,20% στο 1,37% για να καταστεί δυνατή η χρηματοδότηση του πακέτου. Το Συμβούλιο του Εδιμβούργου του 1992 ακολούθησε συμβιβαστική πολιτική και αύξησε το πλαφόν από το 1,20% στο 1,27% (που ίσχυσε από το 1995) αντί του προταθέντος 1,37%. Σε σχέση, συνεπώς, με την πρακτική που ακολουθήθηκε τότε, η σημερινή απόφαση της Επιτροπής, που παραμένει στο 1,27% του ΑΕΠ ως ανωτάτου ορίου των ιδίων πόρων πρέπει να χαρακτηριστεί ως εξαιρετικά συντηρητική πολύ περισσότερο, μάλιστα, αν συνεκτιμηθεί το κόστος από τη διεύρυνση της Ε.Ε. με την είσοδο των νέων χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, εκτίμηση που καθιστά το 1,27% του κοινοτικού ΑΕΠ ως ανεπαρκές για να καλύψει το αναμενόμενο κόστος διεύρυνσης. Όλα αυτά όμως απομακρύνουν το στόχο της εμβάθυνσης της Ε.Ε.

7. Στην παρ. ΙΙ.1 του ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ του κειμένου "AGENDA 2000: ΓΙΑ ΜΙΑ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΕΝΩΣΗ" διευκρινίζεται κατά τρόπο σαφή ότι λόγω των σημερινών δημοσιονομικών εμποδίων δεν μπορεί να επιχειρηθεί υπέρβαση των πληρωμών για τη διαρθρωτική προσπάθεια πέραν των ορίων του 0,46% του ΑΕΠ της Ένωσης που έχει συμφωνηθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου. Η ρητή αυτή διευκρίνιση βρίσκεται σε προφανή αναντιστοιχία με τα αναφερόμενα στην ίδια παράγραφο περί της ανάγκης να δοθεί προτεραιότητα στην οικονομική και κοινωνική συνοχή και περί της διαπίστωσης ότι η επίτευξη της συνοχής αυτής στηρίζεται, κυρίως, στις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής. Επιβάλλεται, συνεπώς, να εκτιμηθούν τόσο η αναμενόμενη αύξηση των χρηματοδοτικών μέσων που πρόκειται να προκύψει από την προβλεπόμενη οικονομική ανάπτυξη όσο και το προβλεπόμενο κόστος ενσωμάτωσης των νέων κρατών. Όπως προκύπτει από τον ΠΙΝΑΚΑ 4 (σελ. 98) του κειμένου της Επιτροπής το συνολικό κόστος για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών θα προσεγγί-

σει τα 75 δις ECUs (74,8 δις ECUs).

Η αύξηση των εισροών της Ε.Ε. λόγω της αναμενόμενης οικονομικής ανάπτυξης δεν αναμένεται να ξεπεράσει τα 70 δις ECUs (με παραδοχή των πάντως λίαν αισιόδοξων παραδοχών για μέση ετήσια ανάπτυξη 2,5% των 15 κρατών μελών).

Συνεπώς, εάν εξαντληθούν και τα περιθώρια του ανωτάτου ορίου 1,27% του κοινοτικού ΑΕΠ για τους ίδιους πόρους, οι συνολικοί συμπληρωματικοί νέοι πόροι της Ε.Ε. θα κυμανθούν περί τα 136 δις ECUs. Αν, συνεπώς, διατεθούν, εξ αυτών, τα 74,8 δις ECUs (δηλ. το 55% του συνόλου) για τις ανάγκες της προσχώρησης νέων μελών, τότε, θα προκύψει αυτομάτως μια ποσοστιαία ανακατανομή των εκταμιεύσεων της Ε.Ε. με αντίστοιχη ταυτόχρονη μείωση του ποσοστού συμμετοχής στο σύνολο των πληρωμών, των κονδυλίων των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής (εκτιμάται ότι τι 0,46% του Εδιμβούργου θα πέσει στο 0,337% του κοινοτικού ΑΕΠ της Ε.Ε.).

Αυτό, όμως, σημαίνει ότι το κόστος της διεύρυνσης επιβαρύνει δυσανάλογα τις διαρθρωτικές δράσεις και επομένως τα κράτη που επωφελούνται κυρίως από τις δράσεις αυτές που είναι και τα oligότερο ανεπτυγμένα και προς τα οποία πρέπει να στραφεί πρωτίστως το ενδιαφέρον της Ε.Ε..

Αναλυτικότερη, όμως, παρουσίαση του κόστους της διεύρυνσης επιχειρείται και στο πιο κάτω κεφάλαιο Ε. - "Διεύρυνση και κόστος πραγματοποίησής της" παράγρ. Με αριθμ. 2 (υποπαράγρ.2.1 και 2.2).

8. Με βάση συγκεκριμένους υπολογισμούς στηριζόμενους στα παρεχόμενα στοιχεία από την AGENDA 2000 και το Vademecum Budgetaire για το 1997 οδηγούμεθα στην πιο κάτω συνοπτική εικόνα σε σχέση με τις χρηματοδοτήσεις για τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής (περιλαμβάνονται και οι εκροές από τον Χρηματοδοτικό Μηχανισμό Ε-ΟΧ των ετών 1995-1997):

Από τα στοιχεία του ΠΙΝΑΚΑ αυτού διαπιστώνονται τα εξής:

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟΥ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ (Mecus, τιμές 1997)					
	A' περίοδος (1989-1993)	B' περίοδος (1994-1999)		Γ' περίοδος (2000-2006)	
		MECUS	% απόκλιση έναντι A' Περιόδου	MECUS	% Απόκλιση έναντι B' περιόδου
Συνολικές χρηματοδοτήσεις	90251,-	182494,-	+100	230000	+26
Μ.Ο. ετήσιων χρηματοδ/σεων	18050,-	30415,-	+ 70	32857	+ 8
% σχέση εκταμιεύσεων τελευταίου προς πρώτο έτος εκάστης περιόδου	+100	+45	-16		

A) Έναντι αύξησης του ετήσιου μέσου όρου των εκταμιεύσεων της Β' περιόδου (σε σχέση με την Α' περίοδο) κατά 70% (30415 έναντι 18050 Mecus), η αντίστοιχη αύξηση της Γ' περιόδου (σε σχέση με τη Β' περίοδο) περιορίζεται στο 8% (32857 έναντι 30415 Mecus).

B) Ενώ οι συνολικές διαρθρωτικές ενισχύσεις της Β' περιόδου διπλασιάστηκαν σε σχέση με εκείνης της Α' περιόδου (182494 έναντι 90251 Mecus), οι συνολικές ενισχύσεις της Γ' περιόδου εμφανίζουν αύξηση μόλις 26% (230000 έναντι 182494 Mecus) έναντι εκείνων της Β' περιόδου. Η αύξηση αυτή των 47320 Mecus, όμως, αντιστοιχεί σε 7 έτη (2000-2006) και όχι σε 6 (1994-1999) με συνέπεια να περιορίζεται τουλάχιστον κατά τα 2/3 για τη διαμόρφωση του ορθού συγκρίσιμου μεγέθους (με βάση τα 32857 Mecus του ετήσιου μέσου όρου της 7ετίας 2000-2006) και

Γ) Ενώ η σχέση των ενισχύσεων του τελευταίου έτους εκάστης περιόδου έναντι εκείνων του πρώτου έτους της ίδιας περιόδου διπλασιάστηκε για την Α' περίοδο (1989: 12677 Mecus, 1993: 24495 Mecus) και η αντίστοιχη σχέση της Β' περιόδου αυξήθηκε κατά 45% (1994: 24933 Mecus, 1999: 36100 Mecus), για την Γ' περίοδο η σχέση αυτή ακολουθεί αντίθετη κατεύθυνση μειούμενη κατά 16% (2000: 34200 Mecus, 2006: 30200 Mecus).

Είναι σαφές, ότι όλες οι προσεγγί-

σεις αυτές οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι προβλεπόμενες χρηματοδοτήσεις είναι ανεπαρκείς να καλύψουν τις αναγκαίες διαρθρωτικές δαπάνες και συνεπώς η επίτευξη των διαρθρωτικών στόχων της ATZENTA 2000 είναι όλως προβληματική.

9. Ζητήματα και μάλιστα σοβαρότατα μπορεί, επίσης, να ανακύψουν και από τη μείωση των διαρθρωτικών παρεμβάσεων της Ένωσης με αντίστοιχη αύξηση των υποχρεώσεων των κρατών μελών.

Πράγματι, ειδικότερα για το στόχο 1 ενώ τα όρια ευρωπαϊκών ενισχύσεων παραμένουν αναλλοίωτα (50% κατώτατο, 75% ανώτατο, 80% για τα κράτη συνοχής, 85% για τις παραμεθόριες περιοχές) εξαιρούνται οι επενδύσεις που δημιουργούν έσοδα (με ανώτατα όρια 50% στα κράτη συνοχής και 40% στις λοιπές περιφέρειες) με συνέπεια την ουσιαστική μείωση των πραγματικών ενισχύσεων .

Αλλά και για τις επενδύσεις των επιχειρήσεων τα ανώτατα όρια μειώνονται στο 35% (από το 50%) για τις περιοχές του στόχου 1 και στο 15% (από το 30%) για τις υπόλοιπες περιοχές.

Όλα αυτά σημαίνουν μεγαλύτερη επιβάρυνση των εθνικών προϋπολογισμών σε μια περίοδο αυξημένων δυσχερειών εκταμιεύ-

σεων δημοσίου χρήματος λόγω των υποχρεώσεων σύγκλισης για την ΟΝΕ και τήρησης των όρων του Συμφώνου Σταθερότητας.

Η ΟΚΕ διατυπώνει την επιφύλαξη της για τον περιορισμό των ορίων τουλάχιστον για τις περιφέρειες του στόχου 1.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

1. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προσδώσει μια νέα διάσταση στην αναγκαιότητα επίτευξης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Η αναγκαιότητα αυτή έχει αναγορευθεί ως ένας εκ των τριών στόχων της Ε.Ε. - οι άλλοι 2 είναι η ΕΜΥ (ΟΝΕ) και η ενιαία εσωτερική αγορά.

Τα κύρια όργανα για την προσέγγιση των στόχων της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής είναι τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής που λειτουργούν συμπληρωματικά με τις εθνικές πολιτικές στην επιδίωξη της ισόρροπης και αρμονικής ανάπτυξης της Ε.Ε. και της επιτυχίας της ευρωπαϊκής πολιτικής για την απασχόληση.

Με τις τελευταίες μεταρρυθμίσεις των διαρθρωτικών πολιτικών (1988 και 1993) αφ' ενός αυξήθηκαν ουσιαστικά οι σχετικώς διαθέσιμοι πόροι και αφ' ετέρου επιδιώχθηκε η αποτελεσματικότερη χρήση των κονδυλίων των διαρθρωτικών πολιτικών. Η αποτελεσματικότερη αυτή χρήση στηρίχθηκε στην έμφαση σε τέσσερις αρχές :

- Την αρχή της συγκέντρωσης (concentration) δηλαδή την προτεραιότητα της χρήσης των διαρθρωτικών κονδυλίων υπέρ εκείνων των περιοχών και υπέρ εκείνων των κοινωνικών ομάδων που έχουν την μεγαλύτερη ανάγκη.

- Την αρχή του σχεδιασμού (programming) δηλαδή την εκπόνηση μίας σαφούς

στρατηγικής και τον προσδιορισμό των προς επίτευξη συγκεκριμένων στόχων.

- Την αρχή της εταιρικής σχέσης (partnership) δηλαδή την εμπλοκή στη χρήση των κονδυλίων όχι μόνο των χωρών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά και των κοινωνικών εταίρων.

- Την αρχή της προσθετικότητας (additionality) δηλαδή την παροχή των ευρωπαϊκών ενισχύσεων όχι ως υποκατάστατο υφιστάμενης εθνικής δαπάνης αλλά ως συμπληρωματικό στοιχείο της δαπάνης αυτής.

2. Από την επισκόπηση, όμως, των συμπερασμάτων της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή (Νοέμβρης 1996) διαπιστώνεται ότι η χρήση των διαρθρωτικών κονδυλίων δεν υπηρέτησε πάντοτε με συνέπεια η δεν κατόρθωσε σ' άλλες περιπτώσεις να προσεγγίσει τους στόχους της συνοχής.

Πράγματι, οι κύριες διαπιστώσεις της Έκθεσης μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- στη διάρκεια των 10 τελευταίων ετών οι τέσσερις χώρες συνοχής επέτυχαν αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στο 74% (από 66%) του μέσου όρου της Ε.Ε.

- Ενώ οι εισοδηματικές ανισότητες μεταξύ των περιοχών της Ε.Ε. παρέμειναν περίπου αναλλοίωτες, οι ανισότητες μεταξύ των περιοχών των χωρών μελών διευρύνθηκαν.

- Σε σχέση με το δείκτη ανεργίας η κατάσταση επιδεινώθηκε: ενώ μειώθηκε στις 25 περιφέρειες με το χαμηλότερο ύψος, παρουσίασε άνοδο στις 25 περιφέρειες με την μέγιστη ανεργία.

- Σε πολλές χώρες μέλη η φτώχεια παρουσίασε έξαρση και οι περισσότερο πληττόμενες κατηγορίες είναι οι γυναίκες, οι νέοι και οι ανειδίκευτοι, με συνέπεια τη δημιουργία μεγαλύτερης πόλωσης τόσο μεταξύ των κοινωνικών ομάδων όσο και μεταξύ των εργαζομένων και των ανέργων.

Εξάλλου, οι διαπιστώσεις αυτές εμπλουτίζονται, σε βάθος, από ανάλογης σημασίας επιστημάνσεις που αναφέρονται:

- Στην εξακολούθηση της ύπαρξης του φαινομένου της διαρθρωτικής ανεργίας.

- Στην αδυναμία της αυξημένης ανταγωνιστικότητας (των περιφερειών, των τομέων της οικονομίας η και των επιχειρήσεων) να οδηγήσει, κατά τρόπο οιονεί μηχανικό η αυτόματο στη δημιουργία η ακόμη και στη διατήρηση θέσεων απασχόλησης.

- Στην εσφαλμένη εντύπωση ότι με την απλή μέτρηση της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας, επιτυγχάνεται και η ταυτόχρονη μέτρηση της επίπτωσης των διαρθρωτικών πολιτικών στην απασχόληση.

- Στην αναγκαιότητα σύγκλισης των ευρωπαϊκών και των εθνικών πολιτικών προς το στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, ώστε να αποτραπούν οξύτερες εισοδηματικές ανισότητες, μεγαλύτερη φτώχεια και ακόμη περισσότερο διογκωμένη ανεργία.

Τέλος, αναμφισβήτητη είναι η διαπίστωση ότι η αρχή της εταιρικής σχέσης εφαρμόστηκε ανεπαρκώς κατά τη λειτουργία των διαρθρωτικών πολιτικών, ώστε να εμφανίζεται ως αναγκαία η ανάλυση των αιτιών αυτής της παράλειψης, αφού, μάλιστα, γίνεται γενικώς δεκτό ότι η εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την εκτίμηση της λειτουργίας των διαρθρωτικών Ταμείων μπορεί να έχει ουσιαστικότερες ευνοϊκές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα των διαρθρωτικών πολιτικών.

3. Η Έκθεση για την Κοινωνική Συνοχή καταδεικνύει την ανάγκη συνέχισης των διαρθρωτικών πολιτικών με στόχο την αποφυγή περαιτέρω πόλωσης μεταξύ των περιφερειών της Ε.Ε. ενόψει, μάλιστα, της μελλοντικής διεύρυνσης της. Η ΟΚΕ κρίνει ότι τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής πρέπει να παραμείνουν τα κύρια όργανα προώθησης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και της αλληλεγγύης στην Ε.Ε. και, συνεπώς, συμβολής στην ισόρροπη και αρμονική ανάπτυξη της Ε.Ε. με σεβασμό των περιβαλλοντικών αναγκών.

Έτσι, οι διαρθρωτικές πολιτικές αποκτούν μέγιστη σημασία στην επίτευξη των στόχων της αύξησης των θέσεων εργασίας, της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της αιεφόρου ανάπτυξης καί συμπληρώνουν τις εθνικές πολιτικές που εφαρμόζονται στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές.

Με την αναμενόμενη αναμόρφωση των διαρθρωτικών πολιτικών παρέχεται μία μοναδική ευκαιρία διασφάλισης των αναγκαίων προϋποθέσεων επιτυχούς ανταπόκρισης στις προκλήσεις:

- Της διατήρησης της κοινωνικής σταθερότητας και του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου παράλληλα με την προώθηση της απασχόλησης σ' όλες τις περιφέρειες της Ε.Ε.

- Της εφαρμογής της ΟΝΕ και

- Της πραγματοποίησης της διεύρυνσης της Ε.Ε.

4. Οι ευρωπαϊκές διαρθρωτικές πολιτικές πρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερη συμπληρωματικότητα σε σχέση με τις λοιπές πολιτικές της Ε.Ε. Η μεγαλύτερη αυτή συμπληρωματικότητα καθίσταται απαραίτητη μετά τη συμπερίληψη στη Συμφωνία του Άμστερνταμ του Τίτλου για την Απασχόληση και τις συναφείς αποφάσεις των Συνόδων που ακολούθησαν. Οι αποφάσεις αυτές κατέστησαν απολύτως απαραίτητη τη συμβολή των διαρθρωτικών Ταμείων στην εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την Απασχόληση και κυρίως στην επίτευξη των στόχων που έθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από τον Οκτώβριο του 1997, ως "κατευθυντήριες γραμμές" για την Απασχόληση (που απαιτούν τη μέγιστη δυνατή εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων στην προσέγγισή τους). Γι' αυτούς, ακριβώς, τους λόγους η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι πόροι που προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διατεθούν για τις διαρθρωτικές πολιτικές κατά την περίοδο 2000 - 2006 είναι ανεπαρκείς και πρέπει να αυξηθούν.

5. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι κύριες προτεραιότητες (βλ. και πιο κάτω παρ. 13) που πρέπει να υπηρετηθούν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία είναι οι εξής:

- Η δημιουργία περισσότερων και φιλικών προς το περιβάλλον μορφών και θέσεων απασχόλησης, ώστε να υπάρξει “απάντηση” στο φαινόμενο της απώλειας θέσεων εργασίας λόγω της βιομηχανικής αναδιάρθρωσης και της εισαγωγής των νέων τεχνολογιών. Η προσέγγιση της επιδίωξης αυτής προϋποθέτει ότι θα πρέπει να δοθεί ανάλογη προσοχή όχι μόνο στους τομείς της οικονομίας που είναι ανοιχτοί στο διεθνή ανταγωνισμό αλλά και στους τομείς εκείνους που η ανάπτυξή τους ανταποκρίνεται στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών ανεπαρκώς μέχρι σήμερα καλυπτόμενων.

- Η επιλογή ως μίας από τις κύριες μορφές επένδυσης των διαρθρωτικών πολιτικών της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό, ώστε η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση να παρέχουν τόσο στους νέους όσο και στους ενήλικες την απρόσκοπτη είσοδο η επανείσοδο στην αγορά εργασίας, τη διατήρηση των θέσεων εργασίας που κατέχουν και την επιτυχή αντιμετώπιση των πιθανών εργασιακών δυσχερειών σ’ όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Μέσα στα πλαίσια αυτά πρέπει να δοθεί ειδικότερη προσοχή και να καταβληθεί ιδιαίτερη φροντίδα για τις περισσότερο μειονεκτούσες ομάδες του πληθυσμού (νέοι, γυναίκες, άτομα με ειδικές ανάγκες, μετανάστες, εθνικές μειονότητες, μακροχρόνιοι άνεργοι και κοινωνικώς αποκλεισμένοι).

- Η μεγαλύτερη παρέμβαση στην έρευνα και στην καινοτομία, ώστε και οι θέσεις εργασίας να αυξηθούν αλλά και η ποιότητα ζωής να βελτιωθεί, με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος και της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας.

- Η μέριμνα για την περιφερειακή ανάπτυξη τόσο των αστικών όσο και των αγροτικών περιοχών, μέσω της ανάδειξης και στήριξης πρωτοβουλιών των τοπικών κοινωνιών, ακόμη και σε διακρατικό επίπεδο και με προεξάρχοντα το ρόλο και την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

- Η στήριξη των προτάσεων και πρωτοβουλιών των κοινωνικών εταίρων όταν αυτές προκύπτουν ως κοινωνικές συμφωνίες σε διάφορα επίπεδα.

6. Σε σχέση με τις οριζόντιες πολιτικές, η ΟΚΕ θεωρεί ότι η χρησιμότητά τους προκύπτει από την αναγκαιότητα:

- Της ανάλυσης, σε κάθε περίπτωση αξιολόγησής τους, των επιπτώσεών τους στην απασχόληση (δημιουργούμενες νέες θέσεις εργασίας, είδος των θέσεων, βελτίωση των εργασιακών δεξιοτήτων, καλλιτέρευση της θέσης των περισσότερο μειονεκτουσών πληθυσμιακών ομάδων).

- Της συμβολής τους στην ανάπτυξη δυνατοτήτων ίσων ευκαιριών και ισότητας των φύλων στην Ε.Ε. Η Ο.Κ.Ε θεωρεί ότι η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αναμόρφωση των διαρθρωτικών Ταμείων παραλείπει οποιαδήποτε αναφορά στο θέμα της συμβολής των ταμείων στην ανάπτυξη ίσων ευκαιριών και στην ισότητα των φύλων και, συνεπώς, επιβάλλεται να συμπληρωθεί σχετικώς, ώστε οι αναμορφωμένοι Κανονισμοί να εμπεριέχουν την υποχρέωση σεβασμού των αρχών της ισότητας των φύλων σ’ όλες τις επί μέρους εφαρμογές τους.

- Της μέριμνάς τους για την προστασία και την ανάπτυξη ενός φιλικού περιβάλλοντος, μέριμνας που επιβάλλεται να εμπερικλείεται στις ρυθμίσεις των νέων Κανονισμών.

7. Η ΟΚΕ θεωρεί ως εξαιρετικής προτεραιότητας την εφαρμογή της αρχής της μέγιστης συγκέντρωσης της προσοχής στις περισσότερο φτωχές περιφέρειες που αποτελεί, άλλωστε και την αναγκαία προϋπόθεση για την επίτευξη μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας, ως προς την προσέγγιση της συνοχής (βλ. και πιο κάτω παρ. 14). Η Ο.Κ.Ε, μέσα στα πλαίσια αυτά, αποδέχεται τον περιορισμό των στόχων από 7 σε 3 (2 περιφερειακούς - στόχος 1 για τις υπολειπόμενες σε ανάπτυξη περιφέρειες και στόχος 2 για τις περιοχές υπό αναδιάρθρωση - και 1 οριζόντιο (στόχος 3 για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού). Σε καμία περίπτωση, όμως, δεν πρέπει να επιτραπεί παραγνώριση της ουσίας των καλυπτόμενων αναγκών χάριν της απλούστευσης.

8. Η Ο.Κ.Ε θεωρεί ότι ορθώς η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή δίδει υψηλή προτεραιότητα στη συνέχιση της στήριξης των περιφερειών του στόχου 1 (βλ. και πιο κάτω παρ. 14) και διατυπώνει την άποψη ότι η στήριξη αυτή πρέπει να παρέχεται με τους εξής όρους και επιδιώξεις:

- Η χορήγηση πρόσθετης βοήθειας στις περιοχές με υψηλή ανεργία πρέπει να συνοδεύονται με γενναίες επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό, αφού η ανάπτυξη των εργασιακών δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού στις περιοχές αυτές έχει εξαιρετική σπουδαιότητα για την καταπολέμηση της ανεργίας, τη διατήρηση υφισταμένων θέσεων εργασίας και τη δημιουργία νέων και μάλιστα περιβαλλοντικά καταλληλότερων θέσεων απασχόλησης και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

- Η καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού πρέπει, επίσης, να αποτελούν βασικές προτεραιότητες στις περιοχές αυτές.

- Απαιτείται η εξασφάλιση ενός καλύτερου συντονισμού κατά την εφαρμογή διαφόρων Ταμείων σε μια περιοχή, ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα αλληλο-επικαλύψεων και διπλών προσπαθειών.

- Απαιτείται, επίσης, η ενεργότερη ανάμιξη και συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων στις περιοχές αυτές.

- Στις περιφέρειες του στόχου 1 η εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης είναι περισσότερο αναγκαία.

9. Σε σχέση με τις προτάσεις της Επιτροπής για τις διαρθρωτικές ενισχύσεις που εντάσσονται στους στόχους 2 και 3 διαπιστώνονται σοβαρές ασάφειες και αοριστίες που δεν έχουν ακόμη καλυφθεί ούτε και μετά την παρουσίαση των νέων προτάσεων της Επιτροπής για τους Κανονισμούς. Αναλυτικότερα:

- Δεν προσδιορίζονται τα ποσά που θα καλύψουν τους στόχους 2 και 3.

- Υπάρχουν άλματα ακόμη ζητήμα-

τα για τα κριτήρια που θα αποφασισθούν.

- Ειδικότερα για το στόχο 3 η οριζόντια εφαρμογή του στους λοιπούς στόχους 1 και 2 μπορεί να οδηγήσει σε αντιδικίες και προβολή αντιτιθέμενων απόψεων μεταξύ κρατών μελών και ευρωπαϊκών υπηρεσιών με συνέπεια τη μείωση της αποτελεσματικότητας των σχεδίων περιφερειακής ανάπτυξης του κατά περίπτωση κράτους-μέλους.

Είναι, συνεπώς, σαφές, ότι επιβάλλεται η έγκαιρα πληρέστερη διασάφηση των πιο πάνω αοριστιών ώστε να αποφευχθεί όχι μόνο η δημιουργία ποικίλων αντιπαλοτήτων και αντιδικιών, αλλά κυρίως οι οποιοσδήποτε αμφισβητήσεις τόσο για τους προοριζόμενους για τους στόχους 2 και 3 πόρους όσο και για τα κριτήρια διάθεσης και απορρόφησής τους.

10. Σε σχέση ειδικότερα με τις επιλογές και τις περιφέρειες του στόχου 2, η ΟΚΕ εκτιμά τα εξής:

- Ο στόχος 2 περιλαμβάνει περιοχές που βρίσκονται υπό οικονομική μεταλλαγή στη βιομηχανία η στις υπηρεσίες, φθίνουσες γεωργικές περιοχές, περιοχές σε κρίση εξαρτώμενες από την αλιεία και αστικές περιοχές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Η απαρίθμηση αυτή των περιοχών του στόχου 2 μπορεί να δημιουργήσει αμφιβολίες για το κατά πόσον μια συγκεκριμένη περιοχή υπάγεται η όχι στο στόχο 2. Εξάλλου, ο εντοπισμός περιορισμένου αριθμού περιοχών μέσα σε κάθε χώρα μέλος μπορεί να οδηγήσει σε μη αποδεκτά φαινόμενα αντιπαλοτήτων για την επιλεξιμότητα μέσα στα πλαίσια της χώρας μέλους. Όλ' αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα κριτήρια επιλεξιμότητας για την υπαγωγή μίας περιοχής στο στόχο 2 πρέπει να είναι απολύτως σαφή, ώστε να αποτρέπεται οποιαδήποτε αμφισβήτηση η σύγχυση.

- Οι ευρωπαϊκές διαρθρωτικές πολιτικές πρέπει να συναποτελούν ένα ενιαίο σύνολο με τις εθνικές αντίστοιχες πολιτικές σε τρόπο ώστε να αποφεύγονται διπλές και αποκλίνουσες προσεγγίσεις των ίδιων επιδιώξεων. Συνεπώς, οι συνδέσεις και συγκλίσεις των εθνικών και των ευρωπαϊκών δράσεων οφείλουν να

καταστούν περισσότερο σαφείς και προσδιορισμένες κυρίως στην αντιμετώπιση της ανεργίας, όπου η συμμόρφωση των εθνικών πολιτικών με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε. για την απασχόληση πρέπει να βαίνουν παράλληλα. Ο τρόπος διατύπωσης των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν παρέχει την αναγκαία επαρκή σαφήνεια σύνδεσης των εθνικών με τις ευρωπαϊκές δράσεις ενώ, εμμέσως, επιτρέπει την προώθηση εθνικών ενισχύσεων χωρίς την έγκρισή τους βάσει του άρθρου 92 της Συνθήκης. Συνεπώς, επιβάλλεται η τροποποίηση και βελτίωση της διατύπωσης των προτάσεων της Επιτροπής.

- Τα προγράμματα του στόχου 2 προϋποθέτουν μια προηγηθείσα ευρεία συναίνεση μεταξύ των πολιτειακών αρχών και των κοινωνικών εταίρων, αφού χωρίς την ενεργό ανάμιξη αμφοτέρων των παραγόντων αυτών τα αποτελέσματα σε σχέση με τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης ή με την πολλαπλότητα της οικονομικής δραστηριότητας μελλοντικά είναι φτωχά. Η προϋπόθεση αυτή οφείλει να αποτυπωθεί σαφέστερα.

11. Σε σχέση ειδικότερα με το στόχο 3 η ΟΚΕ παρατηρεί τα εξής:

- Στο στόχο 3 εμπερικλείονται οι προηγούμενοι στόχοι 3 και 4. Όμως, στον προηγούμενο στόχο 4 ανήκε η επιδίωξη παροχής βοήθειας στους εργαζόμενους τους πληττόμενους από τη βιομηχανική μεταλλαγή, επιδίωξη που δεν περιλαμβάνεται ή, έστω, δεν δηλώνεται στο περιεχόμενο του νέου στόχου 3. Στο νέο στόχο 3 αναφέρονται ή πρόσβαση στην απασχόληση, η δια βίου εκπαίδευση και η προαγωγή των τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης στις οποίες περιλαμβάνονται και τα τοπικά σύμφωνα απασχόλησης. Συνεπώς, επιβάλλεται η συμπλήρωση του περιεχομένου του νέου στόχου 3 με την προσθήκη και της προστασίας των εργαζομένων που πλήττονται από τις βιομηχανικές μεταλλαγές.

- Η λειτουργία του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου πρέπει να υπακούει σε προφανή κριτήρια, να προσεγγίζεται σε περιφερειακό επίπεδο και να εξασφαλίζει την ευρεία ανάμιξη και συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, αφού το Ταμείο αυτό είναι το μόνο δια-

θρωτικό Ταμείο που αγγίζει ευθέως όλους τους πολίτες (αυτούς που εργάζονται, τους άνεργους, τους κοινωνικά αποκλεισμένους, τους νέους και τους ενήλικες). Συνεπώς, η διατύπωση του τελικού κειμένου του Κανονισμού οφείλει να εξειδικεύει με περισσότερη σαφήνεια την προσέγγιση των αρχών αυτών.

- Η εφαρμογή του στόχου 3 στις περιοχές του στόχου 1 δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα, όμως, η εφαρμογή του στις περιοχές του στόχου 2 μπορεί να προκαλέσει σημαντικές αμφισβητήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις στις πολιτικές απασχόλησης. Γι' αυτό θα πρέπει να διευκρινιστεί ο τρόπος σύγκλισης του σχετικού σχεδιασμού των αναφερόμενων σε μια επταετία πολιτικών απασχόλησης των περιοχών του στόχου 2 με τις ετήσιες κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση της Ε.Ε. Είναι, συνεπώς, σαφής η αναγκαιότητα διασαφήνισης του τρόπου επίτευξης της σύγκλισης αυτής.

12. Σε σχέση με τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, η ΟΚΕ επισημαίνει τα εξής:

- Η προσπάθεια εξορθολογισμού και απλοποίησης με τη μείωση του αριθμού των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών από δεκατρείς σε τρεις και η ενσωμάτωσή τους στα προγράμματα που χρηματοδοτούνται στα πλαίσια των διαφόρων στόχων είναι ευπρόσδεκτη. Δεν επιτρέπεται, όμως, να συνοδευθεί από την απώλεια ή την άμβλυνση των κυριότερων χαρακτηριστικών των κοινοτικών πρωτοβουλιών, δηλαδή τη διακρατικότητα, την εταιρικότητα και την καινοτομία.

- Χρειάζεται μεγαλύτερη σαφήνεια για τον τρόπο με τον οποίο οι κοινοτικές πρωτοβουλίες θα ενσωματώνονται στα εθνικά προγράμματα, με δεδομένη την πολλαπλότητα των σημερινών μηχανισμών και τη μεγάλη έκταση των καλυπτόμενων τομέων.

- Δεν πρέπει να αποκλεισθεί η δυνατότητα πρότασης και νέων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών στη διάρκεια της περιόδου 2000 - 2006.

- Οι νέοι Κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων είναι σκόπιμο να προβλέπουν

ένα ορισμένο ποσοστό των εθνικών προγραμμάτων για τη διακρατική συνεργασία και την καινοτομία.

- Η τοπική διασυνοριακή διάσταση αποτελεί παράγοντα ιδιαίτερης σημασίας για πολλές περιοχές της Ευρώπης και ιδιαίτερα για τη χώρα μας. Υπό αυτό το πρίσμα, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί επιβεβλημένη την ενίσχυση δράσεων που υπηρετούν τον παραπάνω στόχο. Επιπροσθέτως, θεωρεί σκόπιμη την ανάπτυξη δράσεων για διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ περιφερειών ή επιχειρήσεων. Τέτοιες πρωτοβουλίες αναλαμβανόμενες σε πρώτη φάση σε πιλοτική μορφή, θα μπορούσαν να επιτρέψουν την εναρμόνιση νομοθεσιών και διαδικαστικών πρακτικών, με στόχο την υλοποίηση προγραμμάτων κοινού ενδιαφέροντος. Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι η διασυνοριακή συνεργασία θα μπορούσε να εξελιχθεί σε ένα χρήσιμο εργαλείο για την υποστήριξη της ανάπτυξης εγχειρημάτων, όπως νέα δίκτυα που θα υπηρετούν την Κοινωνία της Πληροφορίας, ενεργειακά δίκτυα καθώς και υποδομές μεταφορών.

13. Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί ότι η επιτυχής λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων (μέσα στα πλαίσια επιδίωξης των κύριων προτεραιοτήτων που πρέπει να υπηρετήσουν - βλ. πιο πάνω παραγρ. με αριθμό 5) συναρτάται με:

- τη συγκέντρωση των παρεμβάσεών τους,
- την απλούστευση των διαδικασιών για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα,
- τη διαφάνεια,
- την αυστηρότητα στη διαχείριση και
- την ανάγκη αναβάθμισης της εταιρικής σχέσης.

14. Σε σχέση με τη συγκέντρωση των παρεμβάσεων (και σε συμπλήρωση όσων αναφέρθηκαν στις πιο πάνω παραγρ. με αριθ. 7 και 8) η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι πρέπει να επιδιωχθεί η συγκέντρωση σε τομείς παρέμβασης που ευνοούν μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή προσέγ-

γιση για την περιφέρεια και την ύπαιθρο και η ενσωμάτωση της κοινοτικής περιφερειακής δράσης σε ένα μόνο πρόγραμμα ανά περιφέρεια και σε επαρκές εδαφικό επίπεδο. Η δράση όλων των Διαρθρωτικών Ταμείων στην περιφέρεια αυτή θα πρέπει να εστιάζεται στον ίδιο στόχο ανάπτυξης. Επισημαίνεται ότι στα πλαίσια της Ατζέντα 2000 έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην επίτευξη μια ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση βελτιώνοντας την λειτουργία της αγοράς εργασίας και μειώνοντας την ανεργία η οποία έχει φθάσει σε ασυνήθη υψηλά επίπεδα στην Ε.Ε. λόγω της περιοριστικής οικονομικής πολιτικής που προέκυπτε από την ΟΝΕ.

Η Επιτροπή, στην προσπάθειά της να εισάγει μέτρα για την υλοποίηση των παραπάνω δεσμεύσεων, προέβλεπε ότι υποχρεωτικά ο προγραμματισμός των παρεμβάσεων των Ταμείων θα καλύπτει όλους τους στόχους του ΕΚΤ, δηλαδή :

- ανάπτυξη ενεργών πολιτικών στην αγορά εργασίας για την καταπολέμηση της ανεργίας,
- προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και ίσων ευκαιριών σε όλους,
- ανάπτυξη συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- βελτίωση των συστημάτων για την προώθηση ενός ειδικευμένου, καταρτισμένου εργατικού δυναμικού,
- βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Η Ο.Κ.Ε., διαφοροποιείται από την Επιτροπή, θεωρώντας ότι η διατήρηση ευελιξίας για τη συγκρότηση των πολιτικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση θα διευκολύνει τη σύνταξη, την επιλεξιμότητα και την εφαρμογή των σχεδίων αυτών.

15. Σε σχέση με τη συμπληρωματικότητα, η ΟΚΕ επισημαίνει τα εξής:

- Η ανάγκη επίτευξης της μέγισ-

στης αποτελεσματικότητας των διαρθρωτικών πολιτικών που στοχεύουν σε συγκεκριμένες περιφέρειες αλλά και στην αγορά εργασίας επιβάλλει και τη μέγιστη μέριμνα αποφυγής αποκλίνοσας (διπλής) προσέγγισης στα προγράμματα αυτά από τις εθνικές κυβερνήσεις και από την Ε.Ε. Ευρωπαϊκά και εθνικά διαρθρωτικά προγράμματα οφείλουν να έχουν κοινές και συγκλίνουσες προσεγγίσεις. Συνεπώς, η έννοια των ευρωπαϊκών ενισχύσεων δεν είναι η αντικατάσταση εθνικών προσπαθειών αλλά η αρωγή και η ενδυνάμωσή τους.

- Κατά την ΟΚΕ, η δημιουργία ενός αποθεματικού (10%) για να διατεθεί υπέρ των περιφερειών που θα έχουν επιτύχει την καλύτερη αποτελεσματικότητα, θα επιδεινώσει τη θέση των περιφερειών εκείνων που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσχέρειες. Αντί της προτεινόμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιλογής, η ΟΚΕ κρίνει ως σκοπιμότερη την λύση της παροχής μεγαλύτερης τεχνικής βοήθειας προς τις περιφέρειες ώστε να επιτευχθεί η πλήρης απορρόφηση των κονδυλίων σε συνδυασμό και με την αυστηρότερη επιλογή των εγκρινομένων σχεδίων (βλ. και πιο κάτω παρ. με αρ. 18: η δημιουργία του αποθεματικού κρινόμενη από τη σκοπιά της ορθολογικής διαχείρισης των πόρων).

- Κατά την έγκριση των εθνικών σχεδίων για τις διαρθρωτικές πολιτικές είναι σκόπιμο να διερευνάται και να συνεκτιμάται το κατά πόσον υπάρχει πρόβλεψη διάθεσης από τον εθνικό προϋπολογισμό συγκεκριμένου ποσοστού για τα υποβαλλόμενα προς έγκριση από την Ε.Ε. διαρθρωτικά προγράμματα, με στόχο να αποτρέπεται η αδυναμία εκτέλεσης των εγκρινομένων προγραμμάτων λόγω μη διάθεσης της προβλεπόμενης εθνικής συμμετοχής.

16. Οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την απλοποίηση των διοικητικών και των οικονομικών διαδικασιών κατά την υλοποίηση των διαρθρωτικών προγραμμάτων είναι ευπρόσδεκτες, αλλά πρέπει να συμπληρωθούν ώστε να είναι περισσότερο σαφείς σε σχέση με το σχεδιασμό, την πρόσβαση στην ενημέρωση και την πληροφορία, και τους μηχανισμούς εκτίμησης των παρεμβατικών δυνατοτήτων των προγραμμάτων.

17. Όπως προκύπτει από την Έκθεση της Ε.Ε. για την οικονομική και κοινωνική συνοχή, μία από τα μεγαλύτερες αδυναμίες που εντοπίστηκαν είναι η ανεπάρκεια των μηχανισμών παρακολούθησης της εκτέλεσης των προγραμμάτων και εκτίμησης των διαρθρωτικών επιπτώσεων και της αποτελεσματικότητάς τους. Για να αποτραπεί το μειονέκτημα αυτό στο μέλλον επιβάλλεται να αναπτυχθούν κοινές μέθοδοι και αποδεκτοί δείκτες μέτρησης, ποσοτικού αλλά και ποιοτικού χαρακτήρα, των επιδράσεων των διαρθρωτικών προγραμμάτων και σχεδίων. Αυτές οι μέθοδοι και αυτοί οι δείκτες, που πρέπει να καθορίζονται εξ υπαρχής, μπορούν να αναφέρονται στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στην ισότητα των φύλων αλλά και στην οικονομική και κοινωνική συνοχή. Εξάλλου, η ορθή απεικόνιση των αποτελεσμάτων επιβάλλει το διαχωρισμό της εκτίμησης σε προκαταρκτική, ενδιάμεση και απολογιστική, ώστε να καθίσταται εφικτή η επίτευξη της μέγιστης αποδοτικότητας με τον ενδεχόμενο ενδιάμεσο αναπροσανατολισμό των επιδιώξεων του σχεδίου.

18. Σε σχέση με την ορθολογική διαχείριση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η δημιουργία αποθεματικού (10% επί των συνολικών πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων) από την μη υλοποίηση περιφερειακών προγραμμάτων στα κράτη-μέλη εντός των προβλεπομένων χρονικών ορίων, και η διαχείριση και κατανομή τους με κριτήρια της ίδιας της Επιτροπής σε άλλες περιοχές άλλων κρατών-μελών που είχαν παρουσιάσει πρόοδο εργασιών, δεν είναι δυνατόν να γίνει αποδεκτή αλλά ούτε και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων. Και αυτό διότι δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή η αύξηση των εξουσιών της Επιτροπής, που θα έφθανε να διαχειρίζεται το 10% των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων και της κατανομής του σε περιφέρειες εκτός των δικαιούχων κρατών μελών, αλλάζοντας έτσι με έμμεσο τρόπο την κατανομή της συνολικής δαπάνης ανά στόχο και ανά κράτος μέλος.

Με βάση την νέα πρόταση της Επιτροπής στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, δημιουργείται ένα αποθεματικό που φθάνει το 5% των πόρων και με βάση την τήρηση της προ-

σθετικότητας και της απόδοσης των εφαρμοζομένων προγραμμάτων θα ανακατανέμεται σε άλλες περιφέρειες του ίδιου κράτους-μέλους. Θεωρείται θετική η εξέλιξη του θέματος αυτού στο σκέλος της ανακατανομής του αποθεματικού στα ίδια τα κράτη-μέλη αλλά το ποσοστό 5% ως αποθεματικό είναι ιδιαίτερα υψηλό για να αποτελεί ελεγκτικό μηχανισμό της Επιτροπής στην υλοποίηση των εθνικών προγραμμάτων. Περιφέρειες και κράτη-μέλη με μη ισχυρούς διοικητικούς μηχανισμούς και έμπειρες περιφερειακές διοικήσεις θα είναι οι πρώτοι που θα πληγούν, διότι μια έστω και περιορισμένης έκτασης μείωση της χρηματοδότησης των προγραμμάτων τους, θα επιφέρει αναταραχή και ανακολουθία στην εφαρμογή του συνολικού σχεδιασμού της.

Η εξεύρεση πόρων με διαχειριστικές μεθόδους σε μια περίοδο όπου αμφισβητείται η χρηματοδότηση του Κοινοτικού Προϋπολογισμού και η δίκαιη κατανομή των κοινοτικών πόρων δεν μπορεί να οδηγήσει σε οικονομικές περικοπές από περιοχές οι οποίες με βάση κοινοτικών αποφάσεων δικαιούνται τους εν λόγω διανεμημένους πόρους για την ανάπτυξή τους. Διαφορετικά, θα γίνει έμμεσα μια μεταφορά πόρων από περιφέρειες σε περιφέρειες και από κράτος-μέλος σε κράτος-μέλος που στην πράξη θα διαταράσσει την ήδη αποφασισμένη συμμετοχή του κάθε κράτους-μέλους στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό. (Βλ. και πιο πάνω παρ. με αριθ. 15: η δημιουργία αποθεματικού κρινόμενη από τη σκοπιά της συμπληρωματικότητας).

19. Σε σχέση με την αρχή της εταιρικής σχέσης, η ΟΚΕ επισημαίνει και προτείνει τα παρακάτω:

Η σύνδεση και συνοχή της ευρωπαϊκής πολιτικής για την απασχόληση με τις αντίστοιχες εθνικές στρατηγικές δεν μπορεί παρά να στηρίζεται στην ενεργό συμμετοχή και σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων. Σ' ένα ευρύτατο φάσμα ζητημάτων οι κοινωνικοί εταίροι μοιράζονται το ενδιαφέρον και την ευθύνη:

- στην ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη,
- στις τοπικές πρωτοβουλίες για την απασχόληση,

- στα τοπικά σύμφωνα απασχόλησης,
- στην ανάπτυξη των ανθρώπινου δυναμικού,
- στα μέτρα για την αγορά εργασίας,
- στον αγώνα κατά του κοινωνικού αποκλεισμού,
- στην αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας.

Σ' όση έκταση η εφαρμογή των διαρθρωτικών πολιτικών στηρίζεται στην αρχή της εταιρικής σχέσης, συμβάλλει στη δημιουργία νέων περιφερειακών δικτύων και συνεπώς στη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των πολιτικών για την απασχόληση. Με τις προτάσεις της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τη μεταρρύθμιση των κανονισμών των διαρθρωτικών ταμείων, επιχειρεί να δώσει αυξημένες αρμοδιότητες στα κράτη μέλη και στους φορείς κατά την εφαρμογή των συναφών σχεδίων (βλ. και πιο κάτω παρ. 22α). Η μεταφορά αυτή αρμοδιοτήτων, όμως, πρέπει να συνοδευθεί από εταιρική σχέση υψηλότερης ποιότητας τόσο σε σχέση με τον καθορισμό των προτεραιοτήτων όσο και σε σχέση με την παρακολούθηση της εκτέλεσης και την εκτίμηση των αποτελεσμάτων των διαρθρωτικών σχεδίων και προγραμμάτων.

- Μέσα στα πλαίσια των πιο πάνω παρατηρήσεων η ΟΚΕ κρίνει ως αναγκαίο τον επανακαθορισμό της εταιρικής σχέσης μεταξύ των κρατών-μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την έννοια, όμως, ότι ο επανακαθορισμός αυτός αναφέρεται τόσο στο εσωτερικό των κρατών μελών όσο και στο ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα πρέπει να διασαφηνισθεί ο ρόλος της Επιτροπής και των κρατών-μελών. Η Επιτροπή, με τη σύμφωνη γνώμη του κράτους-μέλους, θα αποφασίσει για τις αναπτυξιακές στρατηγικές και προτεραιότητες, ενώ τα κράτη-μέλη και οι περιφέρειες θα αποφασίζουν για την υλοποίηση του προγραμματισμού, την διαχείριση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση των προγραμμάτων.

- Η ανάγκη σαφούς προσδιορισμού και αναβάθμισης της εταιρικής σχέσης επιβάλλει την τροποποίηση του άρθρου 4 του

Κανονισμού 2081/1993 που σημαίνει ότι η εταιρική σχέση πρέπει να καθορίζεται στον Κανονισμό και όχι από εθνικούς κανόνες και πρακτικές των κρατών-μελών. Σημαίνει, ακόμη, ότι με τους Κανονισμούς πρέπει να επιλεγούν κοινά κριτήρια για τα διαρθρωτικά σχέδια και για τη λειτουργία των διαφόρων Επιτροπών.

- Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να δοθεί στη σύμπραξη και συμμετοχή των κοινωνικών φορέων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με δεδομένο ότι έχουν παρατηρηθεί ασάφειες και αντιφάσεις μεταξύ των διαφόρων επιπέδων της συμμετοχής. Η δυναμική που μπορεί να προσδώσει η αποτελεσματική συμμετοχή των κοινωνικών φορέων στο σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την εκτίμηση της αποδοτικότητας των διαρθρωτικών προγραμμάτων δεν έχει ακόμη αναπτυχθεί επαρκώς. Ειδικότερα, στις συνιστώμενες Επιτροπές Παρακολούθησης πρέπει να συμμετέχει όλο το φάσμα των εταίρων, είτε αυτοί συμμετέχουν άμεσα είτε έμμεσα. Η συμμετοχή ειδικότερα των συνδικαλιστικών οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων δεν αποτελεί απλή τυπική διαδικασία αλλά μπορεί να προσδώσει ικανή δυναμική στη διεξαγωγή των διαρθρωτικών πολιτικών.

- Βελτιωμένη, όμως, εμπλοκή και συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σημαίνει ότι αυτοί διαθέτουν τα αναγκαία μέσα για την ενεργότερη ανάμιξή τους. Συνεπώς, η παροχή της αναγκαίας τεχνικής βοήθειας προς τους κοινωνικούς εταίρους αποκτά εξαιρετική σημασία, αφού μπορεί να τους διευκολύνει να παίξουν το ρόλο τους περισσότερο αποτελεσματικά. Στις τροποποιήσεις των Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων πρέπει να συνεκτιμηθεί, αναλόγως, ότι, πέραν της Επιτροπής του Κοινωνικού Ταμείου, δεν υπάρχει άλλο όργανο όπου οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να συζητούν για τις διαρθρωτικές πολιτικές.

- Τέλος, ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να ληφθεί για τις περιφέρειες με αδύναμη διοικητική υποδομή έτσι ώστε με την πιο ενεργή συμμετοχή των άμεσα ενδιαφερομένων κοινωνικών εταίρων, αγροτικών οργανώσεων και τοπικών αρχών να βελτιωθεί η θέση των περιφερειών αυτών στον περιφερειακό σχεδιασμό, η ανάπτυξή τους και η υλοποίηση των αντίστοιχων προγραμμάτων.

20. Σε σχέση με τις μεθοδολογίες εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης των προγραμμάτων, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει τα παρακάτω :

Στις προτάσεις της η Επιτροπή διατυπώνει μία σειρά νέων προσανατολισμών που αποσκοπούν:

- στον επαναπροσδιορισμό της διανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των αρχών που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή των προγραμμάτων,

- στην επέκταση και ενίσχυση εταιρικών διευθετήσεων,

- στην επανεστίαση της ευθύνης της Κοινότητας στο θέμα της εφαρμογής διαρθρωτικών πολιτικών με μεγαλύτερη αποκέντρωση στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Σε γενικές γραμμές η ΟΚΕ επικροτεί αυτούς τους νέους προσανατολισμούς, λαμβάνοντας υπόψη τη σημερινή δυσκαμψία σε θέματα διαχείρισης, όπως επίσης και τον υπερβολικά υψηλό αριθμό προγραμμάτων και δράσεων. Παρά ταύτα, η ΟΚΕ θα επιθυμούσε το προτεινόμενο νέο σύστημα να προχωρεί προς την κατεύθυνση της πραγματικής απλοποίησης και κάτι τέτοιο δεν είναι εμφανές, εκτός εάν οι διαδικασίες για εφαρμογή των προγραμμάτων κατανεμηθούν με σαφήνεια μεταξύ της Επιτροπής, η οποία θα πρέπει να διατηρήσει αποτελεσματικό έλεγχο σε ό,τι αφορά στη σχεδίαση, αλλά κυρίως σε ό,τι αφορά στην αξιολόγηση. Τέλος, τα κράτη μέλη πρέπει να είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση των προγραμμάτων.

21. Σε σχέση με τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου των Επιτροπών Παρακολούθησης, η Ο.Κ.Ε. σημειώνει τα εξής:

Η εμπειρία δείχνει ότι οι Επιτροπές Παρακολούθησης, θα είχαν να επωφεληθούν από έναν επαναπροσδιορισμό του ρόλου τους προς την κατεύθυνση του να είναι αυτός πλέον στρατηγικός και λιγότερο προσανατολισμένος σε λογιστικές διαδικασίες, έτσι ώστε απαλλασσόμενες από την ενασχόληση με μια πληθώρα

διαδικαστικών/τεχνικών προβλημάτων (οικονομική παρακολούθηση των υλοποιούμενων έργων), να είναι σε θέση να εστιαστούν σε ρόλους σχετιζόμενους με την προσαρμογή και την αξιολόγηση της υλοποίησης των προγραμμάτων.

Επιπροσθέτως, η ΟΚΕ πιστεύει ότι η σημερινή σύνθεση των Επιτροπών Παρακολούθησης στο σύνολό τους θα πρέπει να αναθεωρηθεί έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η ενεργή εκπροσώπηση των κοινωνικών εταίρων.

Τέλος, η ΟΚΕ πιστεύει ότι πρέπει να γενικευθεί η πρακτική η οποία ακολουθείται σήμερα στις Επιτροπές Παρακολούθησης ορισμένων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και με βάση την οποία οι ανωτέρω Επιτροπές έχουν τη δυνατότητα:

α) Να προσαρμόζουν ορισμένες γραμμές χρηματοδότησης ή μέτρα ή ακόμα και να αποφασίζουν σε πιθανές αναδιατάξεις, έτσι ώστε αφενός να καθίσταται δυνατή η μεταφορά κονδυλίων τα οποία λιμνάζουν, επ' ωφελεία του συνολικού Επιχειρησιακού ή Περιφερειακού Προγράμματος, αφετέρου δε να αποφεύγονται επιβλαβείς καθυστερήσεις για τις απαραίτητες προσαρμογές (λόγω της ισχύουσας υποχρέωσης συστηματικών προσφυγών στην Επιτροπή για τελικές εγκρίσεις).

β) Να προσδιορίζουν την μορφή των αξιολογήσεων οι οποίες είναι απαραίτητο να αναλαμβάνονται κατά τη διάρκεια της εφαρμογής των προγραμμάτων, δεδομένου ότι αυτή τη στιγμή οι Επιτροπές δεν έχουν στη διάθεσή τους τον απαιτούμενο χρόνο για να προχωρούν σε αυτή τη σημαντική διαδικασία.

γ) Να αποφασίζουν σε περιπτώσεις αμφιβολίας, κατά πόσο κάποια δελτία έργων είναι επιλέξιμα ή όχι.

22. Σε σχέση με τη βελτίωση των διαδικασιών αξιολόγησης των επιπτώσεων των διαρθρωτικών παρεμβάσεων, η Ο.Κ.Ε. παρατηρεί τα ακόλουθα:

Τόσο η αξιολόγηση των επιπτώσεων, όσο και η παρακολούθηση διαρθρωτικών

προγραμμάτων συνιστούν διαδικασίες υψηλού βαθμού δυσκολίας. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η ΟΚΕ χαιρετίζει την προσπάθεια η οποία αναλαμβάνεται με στόχο την εγκατάσταση νέων διαδικασιών ή την επέκταση ήδη ακολουθούμενων. Η ΟΚΕ πιστεύει, επίσης, ότι σημαντικές βελτιώσεις μπορούν να υιοθετηθούν, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η κατοχύρωση της ανεξαρτησίας της όλης διαδικασίας. Εν πάση περιπτώσει, δύο στοιχεία επιβάλλουν την ένταξη του αξιολογητικού έργου μεταξύ των βασικών παραμέτρων για την προώθηση των διαρθρωτικών διαδικασιών τα επόμενα χρόνια. Πιο συγκεκριμένα:

α) Τα νέα προγράμματα, όπως παρουσιάζονται από την Επιτροπή, θα στηρίζονται σε μία νέου τύπου σχέση με τα κράτη μέλη, τα οποία θα αποκτήσουν στο μέλλον διευρυμένη επιχειρησιακή ευθύνη σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των δράσεων. Με λίγα λόγια, δεν θα εμφανίζεται πλέον μία μορφή συνδιαχείρισης που θα αναλαμβάνεται από την Επιτροπή και τις εθνικές διοικήσεις, αλλά ένας νέος προσδιορισμός αρμοδιοτήτων στη βάση μιας μεγαλύτερης αποκέντρωσης, γεγονός το οποίο επιτάσσει καλύτερες διαδικασίες αξιολόγησης. (βλ. και πιο πάνω παραγρ. 19).

β) Η στενότης δημοσίων πόρων έχει ως λογικό επακόλουθο την ανάγκη ανάπτυξης αξιόπιστων διαδικασιών αξιολόγησης, ικανών να καταγράφουν και να μετρούν κάποιες βασικές παραμέτρους.

γ) Ταυτόχρονα, πρέπει να διασφαλισθεί ότι η ενίσχυση των αξιολογητικών διαδικασιών δεν θα οδηγήσει σε μία δυσανάλογη αύξηση της γραφειοκρατίας, αλλά αντίθετα θα συνεισφέρουν αποτελεσματικά στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας σε περιφερειακό επίπεδο.

Η διασφάλιση της ανεξαρτησίας των αξιολογητών θεωρείται απαραίτητη εφόσον ο στόχος είναι η καθιέρωση αντικειμενικών διαδικασιών αξιολόγησης.

Η ανάγκη αυτή θα ενταθεί, εφόσον τελικά επικρατήσει η προσέγγιση για καθιέρωση του αποθεματικού το οποίο θα αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση των χωρών οι οποίες

θα εμφανίζουν κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση ιδιαίτερα καλές επιδόσεις σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα των υλοποιούμενων διαρθρωτικών παρεμβάσεων.

Για τον λόγο αυτό, η ΟΚΕ προτείνει τον καθορισμό ενός ενιαίου πλαισίου προδιαγραφών, επιτρέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο σύγκλιση και συμβατότητα τόσο στις ακολουθούμενες προσεγγίσεις, όσο και στον ορισμό κοινών στόχων αξιολόγησης.

δ) Οι αξιολογήσεις των επιπτώσεων έχουν πραγματικό λόγο ύπαρξης εφόσον έχει προηγηθεί ο σαφής προσδιορισμός των στόχων εκάστου προγράμματος κατά την έναρξη εφαρμογής του. Πιο συγκεκριμένα, θεωρείται απαραίτητος ο προσδιορισμός, κατά την έναρξη κάθε προγράμματος, των κριτηρίων ανάλυσης των επιπτώσεων (τα οποία δεν πρέπει κατ' ανάγκη να είναι πολλά κατ' αριθμό), αλλά προσαρμοσμένα στη φύση του προγράμματος, έτσι ώστε να χαρακτηρίζουν τα αποτελέσματά του. Επιπροσθέτως, το ίδιο το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον πρέπει να προσδιορίζεται με σαφήνεια, η δε εξέλιξή του να λαμβάνεται υπόψη σε συσχέτισμό με την πρόοδο του προγράμματος. Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι ο πραγματικός χρόνος διάρκειας μιας δέσμης διαρθρωτικών παρεμβάσεων που υλοποιείται στο πλαίσιο ενός προγράμματος μπορεί να εγγίζει ακόμη και την επταετία, γεγονός το οποίο επιβάλλει την ύπαρξη δυνατότητας προσαρμογής των κριτηρίων, λαμβανομένων υπόψη των αναπόφευκτων αλλαγών που μπορούν να παρατηρηθούν κατά τη διάρκεια αυτής της μακράς περιόδου.

Γ. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΚΑΠ)

1. Το θέμα των επιπτώσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) επί του γεωργικού εισοδήματος, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί με την πολιτική ανάπτυξη του αγροτικού τομέα αλλά και την ανάπτυξη συνολικά της ελληνικής οικονομίας.

Ειδικότερα:

- Σύμφωνα με στοιχεία της έκθεσης του εθνικού προϋπολογισμού 1997, η ΚΑΠ στηρίζει με τις κοινοτικές ενισχύσεις το γεωργικό εισόδημα ετησίως κατά 40-45% ενώ προσθέτοντας την δασμολογική προστασία που διατηρεί υψηλές τιμές σε ορισμένα προϊόντα στην εγχώρια αγορά, η συνολική στήριξη φθάνει το 50% επί του γεωργικού εισοδήματος.

- Το χρηματοοικονομικό ισοζύγιο από την εφαρμογή της ΚΑΠ στην Ελλάδα, είναι θετικό και αντιστοιχεί στο 2,9% του ΑΕΠ της. Οι χρηματικές μεταβιβάσεις του ΕΓΠΤΕ-εγγυήσεις αντιστοιχούν στο 3,8% του ΑΕΠ της, και η επιβάρυνση των ελλήνων φορολογούμενων για την λειτουργία του ΕΓΠΤΕ-εγγυήσεις φθάνει στο 0,6%, ενώ των καταναλωτών φθάνει στο 2,2% του ΑΕΠ της χώρας. Συνεπώς, το τελικό εισοδηματικό ισοζύγιο είναι θετικό για την χώρα και ανέρχεται σε 1,6% για την χώρα και ανέρχεται σε 1,6% του ΑΕΠ καλύπτοντας τις απώλειες που η ΚΑΠ προκαλεί στους καταναλωτές και φορολογούμενους. Θετικά εισοδηματικά ισοζύγια παρουσιάζουν οι: Ιρλανδία (+4,2), Δανία (+0,6) και Γαλλία (+0,1) ενώ αρνητικά είναι κυρίως των: Ισπανία (-1,4), Γερμανία (-0,7), Μ.Β (-0,8), Ιταλία (-0,4).

- Όπως και στα πλαίσια της Ε.Ε. υπάρχουν έντονες διαφορές κατανομής των αγροτικών δαπανών, έτσι και στην Ελλάδα η διαπεριφερειακή κατανομή τους είναι άνιση. Οι κυρίως ωφελημένοι είναι οι παραγωγοί πεδινών περιοχών ενώ εκείνοι των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών παραμένουν σε στάσιμη κατάσταση.

- Εάν ληφθεί ως βάση η κατά κεφαλήν ενίσχυση του αγροτικού πληθυσμού από το "ΕΓΠΤΕ/Εγγυήσεις" διαπιστώνεται ότι ο περισσότερο ωφελημένος από τη βοήθεια στο γεωργικό τομέα δεν είναι οι χώρες του Νότου αλλά εκείνες του Βορρά (τουλάχιστον για την περίοδο 1990-1994). Πράγματι, με βάση του υπολογισμού αυτού τον κοινοτικό μέσο όρο (100 για την Ευρώπη των 12) διαπιστώνεται ότι οι χώρες του Νότου υπελείφθησαν ουσιαδώς του ύψους αυτού (Ισπανία 71,4%, Ελλάδα 70,2%, Ιταλία 69,6% και Πορτογαλία 19,4%), ενώ οι χώρες του Βορρά υπερκάλυψαν κατά 2-3 φορές τον κοινοτικό μέσο όρο (Βέλγιο 270,5%, Δανία 227,2%, Ολλανδία 219,5%, Ην. Βασιλείο

110,4%), ενώ και η Γαλλία έφθασε το 144,9%. Εξάλλου η Γερμανία βρίσκεται στο επίπεδο σχεδόν του κοινοτικού μέσου όρου (99,1%), ενώ αξιοσημείωτη είναι και η επίδοση της Ιρλανδίας που επιτυγχάνει το 249,5% του κοινοτικού μέσου όρου. Στο ίδιο συμπέρασμα οδηγεί και η αμέσως ακολουθούσα ανάλυση.

- Η Ελλάδα, με σύνολο αγροτικού πληθυσμού ίσο με το 10,5% του συνολικού

αγροτικού πληθυσμού της Ε.Ε., εισπράττει το 1997 μόλις το 6,7% της βοήθειας του ΕΓΤΠΕ (σε σύνολο 40623,2 εκ. ECUs η Ελλάδα εισέπραξε 2730,8 εκ. ECUs). Η εικόνα συσχέτισης του ποσοστού του αγροτικού πληθυσμού κάθε χώρας με το σύνολο του αγροτικού πληθυσμού της Ε.Ε. και της σύγκρισης με τα αντίστοιχα ποσοστά ενίσχυσης από το ΕΓΤΠΕ - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ εμφανίζεται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΜΕ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΓΤΠΕ - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

ΧΩΡΑ	% αγροτικού πληθυσμού (ΕΥΡ-12) (1)	% ενισχύσεις από ΕΓΤΠΕ-ΕΓΓ (ΕΥΡ-15) (2)	Διαφορά (2)-(1)
Βέλγιο	1,4	2,4	+1,-
Δανία	1,7	3,-	+1,3
Γερμανία	15,6	14,2	-1,4
Ελλάδα	10,5	6,7	-3,8
Ισπανία	15,5	11,3	-4,2
Γαλλία	15,-	22,5	+7,5
Ιρλανδία	2,-	5,-	+3,-
Ιταλία	20,6	12,5	-8,1
Λουξεμβούργο	0,1	0,1	
Ολλανδία	3,5	4,3	+0,8
Πορτογαλία	7,-	1,6	-5,4
Ην. Βασίλειο	7,1	10,8	+3,7
Αυστρία	-	2,1	
Σουηδία	-	1,8	
Φιλανδία	-	1,4	
Σύνολο Ε.Ε.	100	100	

Συνεπώς, οι χώρες του Βορρά, Βέλγιο, Δανία, Ολλανδία και Ην. Βασίλειο, απολαμβάνουν ενισχύσεις από το ΕΓΤΠΕ - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ σε ποσοστιαίο ύψος που υπερβαίνει την ποσοστιαία αναλογία του αγροτικού τους πληθυσμού στο σύνολο του αγροτικού πληθυσμού της Ε.Ε., ενώ οι αγροτικές ενισχύσεις προς τις χώρες του Νότου υπολείπονται της αντίστοιχης ποσοστιαίας αναλογίας του αγροτικού τους πληθυσμού (η Ελλάδα υπολείπεται κατά 3,8 ποσοστιαίες μονάδες, η Ισπανία κατά 4,2 μονά-

δες, η Ιταλία κατά 8,1 μονάδες και η Πορτογαλία κατά 5,4 μονάδες). Αξιοσημείωτη είναι η περίπτωση της Γαλλίας που με αναλογία αγροτικού πληθυσμού 15% του συνόλου της Ε.Ε. απολαμβάνει το 22,5% του συνόλου των ενισχύσεων του ΕΓΤΠΕ - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ, όπως και εκείνη της Ιρλανδίας που με αναλογία αγροτικού πληθυσμού 2% απολαμβάνει ενισχύσεων στο γεωργικό τομέα της τάξης του 5% (δηλ. το 250% του πράγματι αναλογούντος ποσού).

Ειδικότερα για την Ελλάδα πρέπει να σημειωθεί ότι το ποσοστό των ενισχύσεων από το ΕΓΓΠΕ - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ βαίνει μειούμενο, αφού από 8,1% το 1994 έπεσε στο 6,7% το 1997.

2. Ο Κοινοτικός Προϋπολογισμός (εφεξής ΚΠ) είναι το μέσο αλλά και η βασική εγγύηση για την υλοποίηση των στόχων και των πολιτικών που προτείνονται στα πλαίσια του Προγράμματος Δράσης 2000 για την αναθεώρηση της ΚΑΠ.

Από την αρχική της πρόταση η Επιτροπή αλλά και από τις μετέπειτα εξελίξεις για την πορεία του Κοινοτικού Προϋπολογισμού μέχρι το 2006, διαφαίνεται ότι η ΚΑΠ θα δεχόταν σημαντικές τροποποιήσεις.

Ειδικότερα:

2.1. Όλες οι δαπάνες του ΚΠ αναφερόταν σε σταθερές τιμές, μόνο στην γεωργία, οι δαπάνες αφορούν τρέχουσες τιμές (βλ. πίνακα 2, σελ. 96, τομ. 1 *Agenda 2000*). Παρουσιάζεται ότι μέχρι το 2006 θα γίνει μια αποταμίευση του ύψους 4,7 δις επί των συνολικών γεωργικών δαπανών ύψους 54,5 δις Ecu's ενώ οι προτάσεις της Επιτροπής για τις αναθεωρήσεις των βασικών βορειών προϊόντων (σιτηρά, βόειο κρέας, γάλα και γαλακτοκομικά) κατά την ίδια περίοδο αναφέρονται σε σταθερές τιμές. Οι δαπάνες υπολογιζόμενες σε σταθερές τιμές είναι 37,1 δις το έτος 2000 και 37,8 δις το 2006. Μια τέτοια προσέγγιση οδηγεί το περιθώριο μεταξύ της Γεωργικής Κατευθυντήριας Γραμμής και των Δαπανών του ΕΓΓΠΕ εγγυήσεων το 2006 σε 3,5 δις.

Με βάση τα στοιχεία της ίδιας της Επιτροπής, οι προτεινόμενες αναθεωρήσεις των τριών προϊόντων θα απορροφήσουν τις τρέχουσες δαπάνες του ΚΠ.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι πρόσφατες αναθεωρήσεις Κοινών Οργανώσεων Αγορών (ΚΟΑ) των βασικών μεσογειακών προϊόντων, όπως ελαιολάδου, καπνού, οπωροκηπευτικών, αμπελοοινικού τομέα που θα ισχύσουν μέχρι το 2001 αντί μέχρι το 2006, όπως προτείνεται για τα βόρεια προϊόντα, επαληθεύουν τις αρχικές επισημάνσεις ότι θα χρηματοδοτήσουν τον κοι-

νοτικό προϋπολογισμό με τη μείωση της κοινοτικής στήριξής τους.

2.2. Η Επιτροπή στηρίζει τη δημοσιονομική της πολιτική στην πρόβλεψη ότι το ΑΕΠ της Ευρώπης των 15 θα αυξάνεται κατά 2,5% για την περίοδο 2000-2006 και κατά 4% για τα υποψήφια μέλη, γεγονός, όμως, το οποίο ήδη έχει αμφισβητηθεί λόγω των νέων πολιτικών που απορρέουν από την αναδιαπραγμάτευση του Συμφώνου Σταθερότητας στην τελική φάση της ΟΝΕ.

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει ότι ένας πιο ακριβής υπολογισμός του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ είναι πολύ βασικός ώστε να υπολογισθεί επακριβώς η Γεωργική Κατευθυντήρια Γραμμή ή να αναληφθούν άλλα συναφή δημοσιονομικά μέτρα που να εξασφαλίζουν το ύψος αυτής και την δυνατότητα διαθεσιμότητας της στην ΚΑΠ.

2.3. Με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής θεωρείται ότι θα καλυφθούν όλες οι νέες πολιτικές από το υπάρχον ανώτατο όριο των ιδίων πόρων (1,27% επί του ΑΕΠ) που θα παραμείνει αμετάβλητο μέχρι το 2006 και μάλιστα χωρίς την πλήρη αξιοποίηση των ορίων. Ένα σημαντικό περιθώριο κάτω του ανώτατου ορίου θα παραμείνει διαθέσιμο για την κάλυψη του κινδύνου οικονομικής ανάπτυξης μικρότερης από την προβλεπόμενη.

Το διαθέσιμο περιθώριο μέχρι σήμερα δεν χρησιμοποιήθηκε λόγω της συστηματικής υποχρησιμοποίησης των πιστώσεων για την γεωργία και των καθυστερήσεων κατά την εκτέλεση των αναλήψεων υποχρεώσεων στα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής, όπως άλλωστε παραδέχεται και η ίδια η Επιτροπή (βλ. και πιο πάνω Κεφ. Α. παρ.5)

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η Επιτροπή στην Ατζέντα 2000 (σελ. 93, τομ. 1), τόνισε ότι: "εάν και όταν η Επιτροπή χρειασθεί να αυξήσει τους χρηματοδοτικούς πόρους της πέραν του ανώτατου ορίου 1,27% του ΑΕΠ, θα μπορούσε να προβλεφθεί μια ριζικότερη μεταρρύθμιση με επανεξέταση της συνολικής δομής του συστήματος των ιδίων πόρων επιδιώκοντας να αμβλύνει και την επιδείνωση των σημαντικότερων δημοσιονομικών ανισορροπιών".

2.4. Άλλο νέο στοιχείο σχετικά με την Γεωργική Κατευθυντήρια Γραμμή του ΕΓ-ΠΤΕ-Τμήμα Εγγυήσεων είναι ότι σ' αυτό μεταφέρονται δράσεις διαρθρωτικού χαρακτήρα που αφορούν επενδύσεις για την μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων, εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και ειδικά μέτρα, για τις μειονεκτικές και ορεινές περιοχές.

Η Ο.Κ.Ε. έχει την άποψη ότι το ΕΓ-ΠΤΕ-εγγυήσεις δεν μπορεί να συγχρηματοδοτεί τις δράσεις αυτές χωρίς αύξηση των πόρων του. Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής στην Ατζέντα 2000 για τις αγροτικές δαπάνες και το ύψος της Γεωργικής Κατευθυντήριας Γραμμής, θα υπάρξουν αδιάθετοι σημαντικοί πόροι μετά το 2003, οι οποίοι θα πρέπει να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη της υπαίθρου. Μέχρι τότε όμως η διαθεσιμότητα των κοινοτικών πόρων θα είναι ιδιαίτερα περιορισμένη. Επίσης εγκυμονείται κίνδυνος μιας μορφής επιλεκτικής επανεθνικοποίησης της ΚΑΠ. Η διάκριση μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών των δαπανών στο εσωτερικό του ΕΓΠΤΕ-εγγυήσεις θα είναι δυσκολότερη, εφόσον θα περιπλέκονται οι υποχρεωτικές με τις μη υποχρεωτικές δαπάνες. Μπορεί ακόμη να γίνει μεταφορά πόρων εις βάρος των λιγότερο "δυνατών" διαπραγματευτικά προϊόντων, ενώ οι χώρες με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις διαρθρωτικές γεωργικές παρεμβάσεις να απορροφήσουν περισσότερους πόρους.

2.5. Με βάση την Ατζέντα 2000, επιδιώκεται η συρρίκνωση του οικονομικού χαρακτήρα της γεωργίας και η ενσωμάτωσή της στη νέα Πολιτική της Ανάπτυξης της Υπαίθρου, η οποία θα χρηματοδοτηθεί κυρίως από τον ΕΓ-ΠΤΕ-εγγυήσεις με το υπάρχον όριο της κατευθυντήριας γραμμής.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι θα προκύψουν σημαντικά οφέλη, κυρίως για τις χώρες του Βορρά, όπου μέσω των παροχών των δράσεων του στόχου 5α και 5β θα προστεθούν και μέτρα ανάπτυξης υπαίθρου που μέχρι σήμερα προορίζονταν για τις περιοχές του στόχου 1.

Θα χρηματοδοτούνται πλέον άμεσα, διαρθρωτικές δράσεις του στόχου 2, κυρίως με την αφαίρεση δαπανών για τα μεσογεια-

κά προϊόντα τόσο από την χάραξη πολιτικής τους όσο και της διαχείρισης της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς τους.

2.6. Επίσης, θα καταργηθεί, μέχρι το 2003 το νομισματικό απόθεμα (500 εκ.ΕCΥ) το οποίο προοριζόταν για την κάλυψη διαταραχών στις αγορές από την διακύμανση του δολαρίου. Το επιχείρημα της Επιτροπής είναι ότι λόγω της προτεινόμενης μείωσης των κοινοτικών τιμών και της προσέγγισής τους με τις διεθνείς τιμές, δεν θα υπάρξουν πλέον επιπτώσεις.

Η Ο.Κ.Ε. σημειώνει ότι οι αξιοσημείωτες διακυμάνσεις του δολαρίου, δεν επιτρέπουν την κατάργηση του νομισματικού αυτού αποθέματος, ενώ η προσέγγιση των κοινοτικών με τις διεθνείς τιμές, στηρίζεται σε μια πλασματική πολιτική της Ε.Ε. και όχι σε μια προσέγγιση που απορρέει από την μείωση του διαρθρωτικού κόστους των κοινοτικών προϊόντων.

2.7. Σχετικά με τη διεύρυνση, η Επιτροπή υπολογίζει ότι το κόστος της θα ανέλθει σε 45 δις, και ότι, ενώ οι παραγωγοί των σημερινών κρατών-μελών θα λαμβάνουν αντισταθμίσεις για απώλειες εισοδήματος από τις μειώσεις τιμών, το καθεστώς αυτό δεν θα εφαρμοστεί για τους παραγωγούς των νέων χωρών με το σκεπτικό ότι οι τιμές των προϊόντων τους είναι ήδη πιο χαμηλά από τις διεθνείς τιμές. Από πρόσφατα, όμως, στοιχεία, παρατηρήθηκε αύξηση των τιμών των γεωργικών προϊόντων στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που σε πολλές περιπτώσεις είναι υψηλότερες και από τις διεθνείς τιμές. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στον υψηλό πληθωρισμό, στις ελλειψείς διαρθρωτικές παρεμβάσεις, σε επίπεδο παραγωγής και εμπορίας και σε πολλές περιπτώσεις στη μειωμένη παραγωγή.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι θα πρέπει να γίνει πολύ προσεκτική προσέγγιση των δεδομένων της Επιτροπής, διότι μπορεί να θεωρηθεί μελλοντικά αναγκαία και η επιδότηση των αγροτικών τιμών στις χώρες αυτές. Επίσης, βαρύτητα πρέπει να δοθεί στις διαρθρωτικές παρεμβάσεις ώστε να αυξηθεί κυρίως η ανταγωνιστικότητα της αγροτικής τους οικονομίας, η ποιότητα των προσφερομένων προϊόντων και η προστασία της δημόσιας υγείας. Το συνολικό κό-

στος της διεύρυνσης για τον αγροτικό τομέα μέχρι το 2006 θα ανέλθει σε 17,8 εκ. ECU, εκ των οποίων τα 4 δις ECU αφορούν την προενταξιακή διαδικασία που αρχίζει από το 2000 και 13,8 εκ ECU για τις γεωργικές δαπάνες (μέτρα αγοράς και ειδικά συναφή μέτρα), ποσό το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκές για την επίτευξη των παραπάνω πολιτικών.

2.8. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι προενταξιακές διαδικασίες θα τελειώσουν για την πρώτη ομάδα νέων χωρών-μελών το 2001, έτος κατά το οποίο θα αρχίσει η εκ νέου αναθεώρηση των αγορών των μεσογειακών προϊόντων, ενώ θα έχουν πάρει σχεδόν τελική μορφή οι συζητήσεις της Ε.Ε. με τους διεθνείς εμπορικούς της εταίρους στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.).

Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι εγκυμονεί, συνεπώς, πολλούς κινδύνους η συμβολή του ΕΓΠΤΕ-τμήματος εγγυήσεων με βάση τις συμφωνίες της ένταξης των νέων χωρών, στη χρηματοδότηση σημαντικών πολιτικών της νέας διεύρυνσης σε βάρος του προϋπολογισμού των μεσογειακών και μόνο προϊόντων, εφόσον οι Κοινές Οργανώσεις Αγοράς των βορείων (σιτηρά, γαλακτοκομικά προϊόντα, βόειο κρέας) θα “κλειδώσουν” τον προϋπολογισμό τους μέχρι το 2006. Φυσικά στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπομνησθεί ότι τα προϊόντα τα οποία θα αντιμετωπίσουν το μεγαλύτερο ανταγωνισμό, είναι αυτά των βορείων χωρών-μελών λόγω του ότι οι υποψήφιες χώρες είναι κυρίως παραγωγοί αυτών των τριών προϊόντων καθώς και της ζάχαρης. Λόγω του έντονου αυτού ανταγωνισμού και οι προτάσεις της Επιτροπής οδηγούν την κοινή γεωργική πολιτική για μετά το 2001 σε μια πολιτική “δύο ταχυτήτων” σε σχέση με τους μηχανισμούς λειτουργίας της.

Όπως αναφέρεται όμως στην Ατζέντα 2000, πρωταρχικός στόχος δεν είναι η εφαρμογή της ΚΑΠ, αλλά η προσαρμογή των υποψηφίων χωρών στην κοινωνική και οικονομική πολιτική της Ε.Ε. και στην προώθηση των κοινοτικών εσωτερικών πολιτικών που εγκαθίδρυσαν επιτυχώς μια ενιαία εσωτερική αγορά και μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων η χρηματοδότηση δράσεων εκ μέρους

των διαρθρωτικών ταμείων στις υποψήφιες χώρες δυνάμει μιας προενταξιακής ενίσχυσης, θα αρχίσει από το 2000 με ένα τυπικά σταθερά καθοριζόμενο ποσό 1 δις ECU ανά χρόνο. Οι διαρθρωτικές αυτές παρεμβάσεις θα είναι κατ'αναλογία του σημερινού Ταμείου Συνοχής και θα πρέπει να οδηγήσουν στην προοδευτική θέσπιση ενός συστήματος που να προσεγγίζει τις αρχές της πολιτικής της συνοχής.

Ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην συγχρηματοδότηση του Ταμείου Συνοχής και των διαρθρωτικών παρεμβάσεων στις υποψήφιες χώρες κατά την προενταξιακή διαδικασία μαζί με τα υπόλοιπα διαρθρωτικά ταμεία (1 δις ECU ετησίως για την περίοδο 2000-2006 αλλά και κατά την ένταξή τους που φθάνει το 2006 συνολικά 11,6 δις ECU - βλ. πίνακα 3 σελ 97 τομ. 1 Ατζέντα-2000). Και ενώ επιβεβαιώνεται ότι το Ταμείο Συνοχής θα χρηματοδοτηθεί με 20 δις ECU, τονίζεται ότι θα γίνει ενδιάμεση αναθεώρηση της επιλεξιμότητας με κριτήριο ενός κατά κεφαλή ΑΕΠ κατώτερου του 90% του κοινοτικού μέσου όρου.

Για την Ελλάδα, το Ταμείο Συνοχής είναι ένας από τους βασικούς μηχανισμούς στήριξης της πολιτικής των υποδομών και μεταφορών και η οποιαδήποτε συρρίκνωσή του θα δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα επί της οικονομικής ανάπτυξης όπως αυτή έχει προγραμματισθεί. Εξ'αυτού και οι ανησυχίες ότι δότριες χώρες-μέλη στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό θα ασκήσουν πιέσεις για τον περιορισμό των κοινοτικών δαπανών και τον προσανατολισμό τους σε νέες πολιτικές, περιλαμβανομένης και της διεύρυνσης χωρίς την αύξηση των ιδίων πόρων της Ε.Ε. στην οποία θα συνέβαλλαν ιδιαίτερα λόγω υψηλού ΑΕΠ.

Η Ο.Κ.Ε. εμμένει στην άποψη ότι δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή η χρηματοδότηση της διεύρυνσης εις βάρος της εμβάθυνσης των αναπτυξιακών πολιτικών της Ε.Ε. και της ΚΑΠ.

2.9. Η διαφοροποίηση των κοινοτικών επιδοτήσεων και τα ανώτατα όρια πληρωμών που αναφέρονται στον οριζόντιο Κανονισμό επικέντρωσαν το ενδιαφέρον των κρατών-μελών τόσο για την αποδοχή της αρχής της πολιτικής αυτής όσο και για την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της. Με βάση την πρότα-

ση της Επιτροπής επιβάλλεται ένα ανώτατο όριο άμεσων πληρωμών στήριξης του εισοδήματος που δικαιούται να εισπράξει ο αγρότης, ενώ το υπόλοιπο ως προϋπολογισμός θα κατανέμεται στα δικαιούχα κράτη-μέλη και εκείνα θα διανέμουν στους παραγωγούς τους το ποσό αυτό βάση εθνικών κριτηρίων και προτεραιοτήτων για την αγροτική ανάπτυξή τους. Το γενικό πλαίσιο που θέτει η Επιτροπή είναι ότι οι άμεσες αυτές ενισχύσεις πρέπει να αναπροσαρμόζονται με βάση την τήρηση περιβαλλοντολογικών όρων, με κριτήρια συνδεδεμένα με την απασχόληση του εργατικού δυναμικού στην εκμετάλλευση και τη σταδιακή μείωση των συνολικών ενισχύσεων που εισπράττονται ανά εκμετάλλευση.

Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι σε μια Ε.Ε. με το ευρώ, το περιβάλλον και η απασχόληση πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ολοκληρωμένης αναπτυξιακής προσέγγισης. Η επιβολή όρων σχετικά με το περιβάλλον, θα πρέπει να γίνει με βάση ένα ειδικό περιβαλλοντολογικό πλαίσιο, το οποίο θα είναι συμπληρωματικό στην λειτουργία των Κοινών Οργανώσεων Αγοράς (ΚΟΑ). Η ενίσχυση ανά απασχολούμενο πρέπει να είναι αντιστρόφως ανάλογη του μεγέθους της εκμετάλλευσης, θέτοντας μάλιστα όρια μεγέθους πέραν του οποίου δεν θα δικαιούνται την άμεση αυτή μορφή ενίσχυσης.

Άμεσος στόχος της νέας μεταρρύθμισης της ΚΑΠ, πρέπει να είναι η μείωση των ανισοτήτων που δημιουργήθηκαν από την κατανομή των άμεσων ενισχύσεων, με βάση τους κανόνες της ΚΑΠ του 1992.

Εάν δεν θεσπιστούν ενιαίοι κανόνες διανομής κοινοτικών πόρων στο εσωτερικό της κάθε χώρας-μέλους και κυρίως δεν ενισχυθούν μικρές εκμεταλλεύσεις, εγκυμονούνται κίνδυνοι επανεθnikοποίησης της ΚΑΠ μέσω της διαφοροποίησης των όρων πληρωμής από χώρα σε χώρα και συνεπώς στρέβλωσης του ανταγωνισμού, εφόσον τα κράτη-μέλη θα μπορούν να προσθέτουν και εθνικούς πόρους, σε διανεμόμενα κοινοτικά κονδύλια.

2.10. Μετά την έκθεση της Επιτροπής για τη χρηματοδότηση της Ε.Ε., όπου μεταξύ των προτεινομένων σεναρίων υποστηρίζεται κυρίως από την Γερμανία και το σενάριο χρημα-

τοδότησης των άμεσων ενισχύσεων μόνο κατά 75% από τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό, ενώ το υπόλοιπο 25% θα διανέμεται από τα ίδια τα κράτη-μέλη με βάση την αρχή της επικουρικότητας μεταξύ προσώπων καταναλωτών και φορολογουμένων, δημιουργώντας νέα δεδομένα.

Κατά τους υποστηρικτές του, το νέο αυτό σενάριο, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως ένα μεταλασσόμενο σενάριο της αρχικής πρότασης της Επιτροπής, δεν οδηγεί σε επανεθnikοποίηση της ΚΑΠ, εφόσον οι δαπάνες της παραμένουν υποχρεωτικές, το επίπεδο και οι όροι καταβολής θα καθορίζονται με κοινοτικές αποφάσεις, το δε συνολικό ποσό των διαθέσιμων πόρων θα παραμείνει αμετάβλητο αλλά θα κατανεμηθεί μεταξύ του κοινοτικού προϋπολογισμού και των εθνικών δημοσίων ταμείων. Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού θα μειωθούν κατά 8% η δε συμμετοχή των κρατών-μελών στο συνολικό ΑΕΠ και στις δαπάνες άμεσων ενισχύσεων, διαφοροποιείται μέχρι το 2006, επιβαρύνοντας κυρίως χώρες-μέλη, όπως Ελλάδα, Ισπανία, Ιρλανδία, Γαλλία.

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι με την πρόταση αυτή εκτός από την σοβαρή εμφανή επιβάρυνση επί του εθνικού προϋπολογισμού της Ελλάδας σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη φάση για την επίτευξη των στόχων της ΟΝΕ, επιδιώκεται με έμμεσο τρόπο να τροποποιηθεί η απόφαση των ιδίων πόρων που διαφορετικά απαιτεί ομοφωνία και κατά συνέπεια της μείωσης της κατευθυντήριας γεωργικής γραμμής με το σκεπτικό της ευκολότερης διαχείρισης και αποτελεσματικότητάς της.

Κι αυτό επειδή τα ποσά που θα αφαιρεθούν από τον κοινοτικό προϋπολογισμό θα προστεθούν ως εθνικές δαπάνες στους εθνικούς προϋπολογισμούς που θα χρηματοδοτήσουν συνολικά το 2000 άμεσες ενισχύσεις ύψους 7 δις ECU, ενώ το 2006 άμεσες ενισχύσεις ύψους 9,15 δις ECU. Με τα αντίστοιχα ποσά θα μειωθεί και ο κοινοτικός προϋπολογισμός. Είναι μια σαφής κίνηση επανεθnikοποίησης της ΚΑΠ με παράλληλη μείωση των δαπανών της.

3. Ένας από τους στόχους των προτάσεων της Επιτροπής για την αναγκαιότητα της αναμόρφωσης της ΚΑΠ, συνίσταται και

στην προετοιμασία της στρατηγικής της Ε.Ε. ενόψει του νέου κύκλου διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι επιβάλλεται η χάραξη μιας επιθετικής πολιτικής στον κύκλο διαπραγματεύσεων με τους διεθνείς εμπορικούς εταίρους. Αφενός για να εξακολουθήσει η κοινοτική γεωργία να αναπτύσσεται με υψηλούς κανόνες ποιότητας, κοινωνικής και περιβαλλοντολογικής διάστασης, προτάσσοντας έτσι συνεχώς το ευρωπαϊκό μοντέλο γεωργίας και αφετέρου να πραγματοποιούνται οι γεωργικές συναλλαγές σε ένα δίκαιο εμπορικό πλαίσιο χωρίς να διακυβεύεται η αρχή της κοινοτικής προτίμησης και η αρχή της αλληλεγγύης προς τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Καθίσταται αναγκαιότερο από ποτέ άλλοτε, λόγω των σημαντικών εξελίξεων στην χρηματοδότηση της Ε.Ε., να υπάρξει ένας επαναπροσδιορισμός στον προγραμματισμό των αναθεωρήσεων της ΚΑΠ που να συνδέεται άμεσα με τις διαπραγματεύσεις για τον χαρακτήρα και την διατήρηση των επιτρεπομένων κοινοτικών ενισχύσεων

Επίσης την στιγμή που οι ΗΠΑ, έχουν χαράξει ήδη την γεωργική τους πολιτική μέχρι το 2002, διαθέτοντας έτσι σημαντικότερο περιθώριο ελιγμών για διαπραγματεύσεις, είναι αδιανόητο η Ε.Ε. να μην εκμεταλλευτεί την περίοδο λήξης “της ρήτρας ειρήνης” το 2002/2003 και μετά να προβεί σε ριζικές αλλαγές χρησιμοποιώντας τις συζητήσεις αυτές ως τελευταία γραμμή άμυνας στα πλαίσια του Π.Ο.Ε.

Η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει ότι οι αναθεωρήσεις των μεσογειακών προϊόντων που ήδη έλαβαν χώρα, έγιναν και κάτω από την συμπίεση των συζητήσεων στα πλαίσια του Π.Ο.Ε., δίνοντας βάρος στην συγχρηματοδότηση μεθνικούς και κοινοτικούς πόρους των επιμέρους τομέων, στην περιβαλλοντική διάσταση, στη μείωση των τιμών στήριξης των προϊόντων, στον περιορισμό της παραγωγής τους με την απαγόρευση νέων φυτεύσεων ή της συνέχισης της εφαρμογής του συστήματος των ποσοστώσεων και στην μερική αποσύνδεση των επιδοτήσεων από την παραγόμενη ποσότητα.

Ο κίνδυνος των μεσογειακών προϊόντων να υποστούν και νέα συρρίκνωση είναι “προ των θυρών” εφόσον η επαναθεώρησή τους θα πραγματοποιηθεί εκ νέου το 2001 όταν οι συζητήσεις στα πλαίσια του Π.Ο.Ε. θα βρίσκονται στο υψηλότερο σημείο διαπραγματεύσεων.

Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι οποιαδήποτε συμφωνία στο πλαίσιο των συζητήσεων στον Π.Ο.Ε. για περαιτέρω άνοιγμα των αγορών, θα επιδεινώσει την αγροτική απασχόληση, ιδιαίτερα σε εκείνες τις περιοχές ή /και αγροτικά προϊόντα, που δεν έχουν ήδη αναπτύξει διαρθρωτικά χαρακτηριστικά ανταγωνισμού και μια βιώσιμη γεωργία στο σύνολό της.

Ο μεγαλύτερος βαθμός διείδυσης των εισαγομένων προϊόντων, θα υποχρεώσει τους κοινοτικούς παραγωγούς να εξειδικεύσουν, να διαφοροποιήσουν την παραγωγή τους και να παράγουν προϊόντα με ιδιαίτερα φυτοϋγειονομικά χαρακτηριστικά.

Θα πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα έτσι ώστε ο εισαγόμενος αυτός ανταγωνισμός, να μην υποχρεώσει τις κοινοτικές εκμεταλλεύσεις να προχωρήσουν στην εντατικοποίηση τους, παρά τις διακηρύξεις της Επιτροπής ότι δεν επιδιώκεται η ανάπτυξη εντατικοποιημένων εκμεταλλεύσεων.

Στις διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του Π.Ο.Ε. θα πρέπει να προταθούν τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας με στόχο την αύξηση της προστασίας στον τομέα των γεωγραφικών ενδείξεων, τα μέτρα ανάπτυξης μιας ολοκληρωμένης πολιτικής υπαίθρου και τα μέτρα ενίσχυσης της σύνδεσης γεωργίας - περιβάλλοντος - εμπορίου, αποφεύγοντας όμως τη δημιουργία ενός νέου είδους προστατευτισμού που για την διατήρησή του θα είναι απαραίτητη η εθνική παρέμβαση.

Τέλος, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι μελλοντικές διαπραγματεύσεις θα πρέπει να διεξαχθούν σε κλίμα αλληλεγγύης προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες θα θιγούν ιδιαίτερα από την κατάργηση των εμποδίων των εισαγωγών.

Δ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

1. Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η διαρθρωτική πολιτική στον αγροτικό τομέα και η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου στην Ε.Ε. πρέπει, όπως επισημαίνεται και από την COPA-COGECA, να δημιουργεί ισορροπία μεταξύ των παραγωγών, των τομέων και των περιοχών, με την προώθηση ενός πακέτου μέτρων τα οποία αφενός θα σέβονται τις αρχές της ΚΑΠ και τα κοινοτικά κεκτημένα και αφετέρου θα παρέχουν σε όλους τους κοινοτικούς παραγωγούς τη δυνατότητα να αποκτήσουν ένα ικανοποιητικό εισόδημα.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί διαμέσου της εφαρμογής διαρθρωτικών πολιτικών που βρίσκονται σε πλήρη αλληλεξάρτηση και συνοχή με την πολιτική τιμών και αγοράς.

2. Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι πρέπει να υπάρξει ενδυνάμωση της αγροτικής διαρθρωτικής πολιτικής που να μπορεί να εφαρμοσθεί οριζόντια σε όλους τους τομείς: επενδύσεις, πρόωρη συνταξιοδότηση, νέοι αγρότες, κατάρτιση, μεταποίηση και εμπορία, ομάδες παραγωγών, διεπαγγελματικές οργανώσεις και ασφάλεια της παραγωγής σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, θα πρέπει να χρηματοδοτούνται από το ΕΓΠΤΕ - τμήμα προσανατολισμού, για όλες τις περιοχές με διαφοροποίηση σύμφωνα με την οικονομική και κοινωνική διάστασή τους. Είναι θετικό ότι το κάθε κράτος-μέλος στο πλαίσιο της επικουρικότητας, θα καθορίσει τις προτεραιότητες και την επιλογή των διαφόρων μέτρων που θα εφαρμόσει σε εθνικό επίπεδο ανάλογα με την εθνική στρατηγική ανάπτυξης του αγροτικού τομέα.

Καθίσταται αναγκαιότερη, από κάθε άλλη φορά, η χάραξη της εθνικής αυτής στρατηγικής στην Ελλάδα, ώστε να επιτευχθεί η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας.

Επίσης, ενόψει των σημαντικών προβλημάτων χρηματοδότησης της Ε.Ε. που φαίνεται ότι θα επηρεάσει αρνητικά και την Κα-

τευθυντήρια Γεωργική Γραμμή, θα πρέπει να διατυπωθούν έντονες αντιρρήσεις ως προς την πρόταση για την μεταφορά από το ΕΓΠΤΕ-προσανατολισμού στο ΕΓΠΤΕ-εγγυήσεις των μέτρων ανάπτυξης της υπαίθρου που θα καλύπτουν και τις περιοχές του στόχου 2, καθώς και της πηγής χρηματοδότησής τους.

Θεωρείται σημαντικό ότι η πολιτική ανάπτυξης της υπαίθρου πρέπει να παίξει το ρόλο του δεύτερου πυλώνα της ΚΑΠ. Θα πρέπει όμως να αφορά δραστηριότητες που σχετίζονται με την γεωργική εκμετάλλευση στην πολυλειτουργική διάστασή της και όχι να εστιάζεται σε πολιτικές που εντάσσουν την γεωργική δραστηριότητα στην περιφερειακή πολιτική.

3. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι πρέπει να υπάρξει μια ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου όπου και η γεωργία θα παίξει ένα σημαντικό ρόλο, οικονομικό και κοινωνικό για την ανάπτυξη και άλλων εισοδημάτων και πηγών απασχόλησης καθώς και της διατήρησης της αξίας της υπαίθρου. Η πολιτική αυτή μπορεί να περιλαμβάνει μέτρα: ανάπτυξης των χωριών, προστασίας και διατήρησης της πολιτιστικής αγροτικής κληρονομιάς, προώθησης της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων και εναλλακτικών εισοδηματικών πηγών, την ανάπτυξη και βελτίωση των αγροτικών υποδομών και ενθάρρυνση τουριστικών και χειροτεχνικών δραστηριοτήτων. Αυτά τα μέτρα γενικά πρέπει να χρηματοδοτηθούν από το Κοινωνικό και Περιφερειακό Ταμείο και όπου είναι εφικτό, να ενσωματώνονται σε τοπικά ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να δημιουργηθεί σύγχυση μεταξύ αγροτικών διαρθρώσεων, αγροτικής πολιτικής και ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης που περιλαμβάνει μέτρα κυρίως περιφερειακού χαρακτήρα. Η Ο.Κ.Ε. δεν αποδέχεται ότι το ΕΓΠΤΕ-τμήμα εγγυήσεων και προσανατολισμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία για την προώθηση δραστηριοτήτων που δεν εμπίπτουν στην πολιτική της γεωργίας.

4. Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι οι περιφερειακές αγροτικές πολιτικές πρέπει να αναπτύσσονται με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι συμβατές με την ΚΑΠ, που με τη σειρά της θα πρέ-

πει να λαμβάνει υπόψιν της, τις διαφοροποιημένες συνθήκες παραγωγής στις διάφορες περιοχές της Ε.Ε. ώστε να εξασφαλίζεται η διατήρηση των εκμεταλλεύσεων και των συνεταιρισμών σε όλες τις περιοχές της Ε.Ε. Η Ευρωπαϊκή γεωργία πρέπει να εκπληρώσει την περιφερειακή της λειτουργία όπως συμβολή στο περιβάλλον, στην αγροτική απασχόληση, στην οικονομία, στη συνοχή, στην δασική προστασία, στην ενίσχυση των εκμεταλλεύσεων που βρίσκονται σε διαρκή φυσική μειονεκτικότητα, σε συνδυασμό με την δημιουργία μέτρων πολιτικής αγοράς.

5. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τα αγροτικά μέτρα, όπως αγροτοπεριβαλλοντολογικά, μη-διατροφική χρήση των αγροτικών προϊόντων, δασική πολιτική, εξισωτικές αποζημιώσεις πρέπει να χρηματοδοτηθούν από το ΕΓΠΤΕ-τμήμα προσανατολισμού, διότι εάν συμπεριληφθούν στο ΕΓΠΤΕ-τμήμα εγγυήσεων, οι διαρθρωτικές δράσεις θα χρηματοδοτηθούν από τις εξοικονομήσεις της περιοριστικής πολιτικής που η Επιτροπή ασκεί στα μεσογειακά προϊόντα. Αυτό θα συνεπάγεται άμεση μεταφορά πόρων από τις χώρες του Νότου στις χώρες του Βορρά. Επίσης η μεταφορά της χρηματοδότησης διαρθρωτικών πολιτικών στο ΕΓΠΤΕ-τμήμα εγγυήσεων, μπορεί να θεωρηθεί από τους διεθνείς εταίρους, ως μέτρο στήριξης των τιμών και του αγροτικού εισοδήματος και να επιδιωχθεί η κατάργησή του κατά τις διαπραγματεύσεις στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Ο τρόπος χρηματοδότησης αυτών των πολιτικών, θα πρέπει να γίνεται με τον ίδιο τύπο πολυετών προγραμμάτων, που χρησιμοποιούνται για τα διαρθρωτικά ταμεία. Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να μεταφέρονται για την επόμενη χρονιά κεφάλαια, τα οποία δεν δαπανήθηκαν κατά την εφαρμογή του προγράμματος το πρώτο έτος.

Η υποχρεωτικότητα, επίσης, της εφαρμογής των αγροτοπεριβαλλοντολογικών μέτρων να αφήνεται στην δικαιοδοσία του κάθε κράτους-μέλους. Οι εξισωτικές αποζημιώσεις, πρέπει να συνεχίσουν να έχουν αντισταθμιστικό ρόλο στις περιοχές με διαρκή φυσικά μειονεκτήματα.

Μπορεί να υπάρξει επιπλέον επιδότηση όταν λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα για πε-

ριβαλλοντολογική προστασία των περιοχών αυτών. Είναι αναγκαίο, όμως, να αποσαφηνίσει η Επιτροπή το θέμα του καθορισμού των μειονεκτικών και ορεινών περιοχών και να αυξήσει τις διαθέσιμες κοινοτικές δαπάνες για την χρηματοδότηση τους, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος συμπλήρωσης της ενίσχυσης των περιοχών με εθνικά χρηματοδοτικά μέτρα.

6. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι αγροτικοί συνεταιρισμοί με τον πολυλειτουργικό ρόλο τους στην Ε.Ε., είναι σημαντικοί για τις αγροτικές περιοχές, ως επιχειρήσεις που δημιουργούν οικονομικές δραστηριότητες, υπηρεσίες και απασχόληση.

Συνεπώς, πρέπει να προβλεφθούν προτάσεις για την αγροτική ανάπτυξη και για τους φορείς που την υπηρετούν, έτσι ώστε να μπορέσουν αυτοί να εκπληρώσουν το ζωτικό τους ρόλο.

Με τη διατήρηση της κλαδικής προσέγγισης μόνο στις κοινές οργανώσεις αγοράς των νοτίων προϊόντων, θα δημιουργηθούν σημαντικές στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό και θα διαταραχθεί η πολιτική συνοχής μεταξύ των διαφόρων ομάδων παραγωγών, των συνεταιρισμών και των ενώσεών τους των διαφόρων τομέων.

7. Η Ο.Κ.Ε. τονίζει την άποψη της Επιτροπής ότι είναι σημαντικό να επιβεβαιωθεί ότι τα διαρθρωτικά μέτρα πρέπει να είναι συμβατά με τα μέτρα που προωθούνται από τις επιμέρους πολιτικές των ΚΟΑ (Κοινών Οργανώσεων Αγορών). Εντούτοις, θα πρέπει να υπάρξει μια ευελιξία μεταξύ της εφαρμογής των διαρθρωτικών μέτρων που προτείνονται στους διαρθρωτικούς κανονισμούς και εκείνων που προωθούνται στις ΚΟΑ.

Τα διαρθρωτικά μέτρα που απορρέουν από την ΚΟΑ, δεν πρέπει να αντικαταστήσουν τα γενικά διαρθρωτικά μέτρα. Η εφαρμογή των πρώτων δεν πρέπει να αποκλείει την επιλεξιμότητα των δεύτερων. Οι ΚΟΑ πρέπει να λειτουργούν με τέτοια ευελιξία ώστε οι παραγωγοί να μπορούν να επωφελούνται των πλέον αποδοτικών μέτρων που προσαρμόζονται στις ανάγκες και στην κατάσταση τους.

8. Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει τους κινδύνους που θα προκύψουν από τις προτεινόμενες ρυθμίσεις για τη νέα χρηματοδότηση της Ε.Ε. που μπορεί να καταλήξουν σε περιορισμό των δαπανών για την πολιτική ανάπτυξης υπαίθρου και συνεπώς σε μείωση της σημασίας για την ανάπτυξη της ΚΑΠ.

Η ισχυροποίηση της θέσης των χωρών του Νότου στα θέματα διαπραγμάτευσης για την πολιτική ανάπτυξης της υπαίθρου, πρέπει να βασισθεί στην προηγούμενη εμπειρία από την αναθεώρηση της ΚΑΠ το 1992, οπότε η "έννοια" των μικρών παραγωγών διαγράφηκε από το κείμενο του τελικού συμβιβασμού.

9. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει ιδιαίτερα επικίνδυνο για την ΚΑΠ και το μέλλον της Ε.Ε. στη φάση αυτή που όλα τα κράτη-μέλη έχουν επικεντρώσει τις οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές τους στην επίτευξη της ΟΝΕ, να αντιμετωπισθεί η αποδυνάμωση της συνοχής και της χρηματοδοτικής αλληλεγγύης ως ένα βήμα προ της θεσμικής κατοχύρωσης, "μιας Ευρώπης πολλών ταχυτήτων".

Οποιαδήποτε απόφαση που μεταβάλλει τη φυσιογνωμία συνοχής της Ε.Ε., θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στη συνείδηση των Ευρωπαίων πολιτών ενώ παράλληλα θα αλλάξει την εικόνα και θα μειώσει τη διαπραγματευτική ισχύ της Ε.Ε. στο διεθνή χώρο.

10. Τέλος, η Ο.Κ.Ε. τονίζει ότι η έναρξη, με τίμημα την αποδοχή σημαντικών κοινωνικών και οικονομικών ανισοροπιών, της εφαρμογής της ΟΝΕ από 1.1.1999, δεν πρέπει να συνδυασθεί με αποδυνάμωση των ήδη κερτημένων κοινοτικών πολιτικών στις οποίες στηρίχθηκε η ισχυροποίηση του ρόλου της Ε.Ε. στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

Τονίζεται, ότι οι ήδη υπάρχουσες πολιτικές της Ε.Ε. επειδή στηρίχθηκαν στην κοινοτική αλληλεγγύη και απέβλεπαν στην επίτευξη της συνοχής όλων των ευρωπαϊκών περιφερειών και κοινωνιών, μπορεί να μη συνέβαλλαν στην ολοκληρωτική εξάλειψη των περιφερειακών και κοινωνικών ανισοτήτων, όμως, δεν δημιούργησαν στον ευρωπαϊκό πολίτη την εντύπωση μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης "δύο ταχυτήτων".

Ε. ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ

1. Στη διαδικασία διεύρυνσης της Ε.Ε. είναι σκόπιμο να εμπλακούν και οι κοινωνικοί φορείς των υπό ένταξη χωρών.

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ξεπερνά, πλέον, τα όρια της οικονομικής ένωσης και της περαιτέρω επέκτασης της ενιαίας εσωτερικής αγοράς. Εμπειρικλείει και την επέκταση της κοινωνικής νομοθεσίας και των θεσμών του κοινωνικού διαλόγου.

Είναι, όμως, πολύ πιθανόν να μη έχουν ενημερωθεί επαρκώς οι κοινωνίες των χωρών της διεύρυνσης για την ευρύτητα αυτή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και να κυριαρχούνται από την γενική εντύπωση ότι η Ε.Ε. αποτελεί μια οικονομική και μόνο συσσωμάτωση χωρών.

Επιβάλλεται, συνεπώς, η προώθηση της διαδικασίας διεύρυνσης όχι μόνο μέσω διαβουλεύσεων με τις κυβερνήσεις των χωρών μελών αλλά και με την ευαισθητοποίηση των κοινωνικών εταίρων των επί μέρους χωρών σ' όλα τα στάδια της ενταξιακής διαδικασίας.

2. Ειδικότερα, για το κόστος διεύρυνσης και σε συμπλήρωση όσων έχουν ήδη, εκτεθεί στο πιο πάνω κεφάλαιο με στοιχείο Α. - Γενικές Παρατηρήσεις, είναι χρήσιμο να επισημανθούν και τα εξής:

2.1. Οι ανάγκες προσχώρησης για τις νέες χώρες έχουν υπολογισθεί από την Επιτροπή πολύ συντηρητικά. Διάφοροι άλλοι υπολογισμοί, περισσότερο κοντινοί με την αλήθεια μπορούν να οδηγήσουν σε αριθμούς πολύ διαφορετικούς. Τελικά μπορεί να αποδειχθεί ότι όχι μόνο το 55%, αλλά το 100% των νέων συμπληρωματικών πόρων των 136.000 εκ. ECUs μπορεί να απορροφηθεί στο κόστος προσχώρησης των νέων χωρών. Εικόνα του προβλήματος μπορούμε να πάρουμε αν συνεκτιμήσουμε τα στοιχεία του πιο κάτω πίνακα:

**ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ
ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΕΣΟ ΟΡΟ (ΕΥΡ-15= 100)
(Μονάδες αγοραστικής δύναμης - έτος 1995)**

ΧΩΡΑ	ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ % ΜΕΣΟΥ ΕΥΡΩΠ. ΟΡΟΥ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	93
ΙΣΠΑΝΙΑ	77
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	67
ΕΛΛΑΔΑ	66
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	59
ΤΣΕΧΙΑ	55
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	41
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	37
ΠΟΛΩΝΙΑ	31
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	24
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	24
ΕΣΘΟΝΙΑ	23
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	23
ΛΕΤΤΟΝΙΑ	18
ΚΑΕ 1	36
ΚΑΕ 2	26

Είναι σαφές ότι με βάση τις αποκλίσεις αυτές έχουν αναλυθεί σε βάθος τα προβλήματα που ενδέχεται να προκύψουν από τη διεύρυνση όπως αυτά έχουν ήδη καταγραφεί σε σχετική έκθεση της Επιτροπής που συντάχθηκε έπειτα από απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Έσσεν (τόμος II εγγράφου COM 2000).

Έτσι μπορεί να εξηγηθούν και τα αναφερόμενα στις σελ. 58-59 του Σχεδίου Δράσης 2000, ότι δηλαδή “η διεύρυνση θα αυξήσει την ετερογένεια της Ένωσης και θα προκαλέσει ορισμένα προβλήματα τα οποία θα απαιτήσουν προσαρμογές τομεακού και περιφερειακού χαρακτήρα” και ότι “τα προβλήματα αυτά ενδέχεται να αμβλύνουν τα ευεργετικά αποτελέσματα της διεύρυνσης και να καταστήσουν δυσχερέστερη την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου της Ε. Ένωσης”. Για να αμβλυνθούν, ακριβώς, αυτές οι συνέπειες η Επιτροπή προτείνει την α-

ξιοποίηση της προενταξιακής περιόδου και την πραγματοποίηση μεγάλης κλίμακας επενδύσεων σε τομείς όπως το περιβάλλον, οι μεταφορές, η ενέργεια, η βιομηχανική αναδιάρθρωση, οι αγροτικές υποδομές και η αγροτική κοινωνία.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι αναγκαίοι χρηματοδοτικοί πόροι θα πρέπει να προέλθουν τόσο από τις ίδιες τις υποψήφιες χώρες και άλλους οργανισμούς, όσο και από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία χωρίς ειδικότερες αναλύσεις. Εξάλλου, η Επιτροπή αναφέρεται και σε ανάγκη στήριξης και της διαδικασίας προσαρμογής των υποψήφιων χωρών και στον κοινωνικό τομέα όπου οι πραγματοποιούμενες επιδόσεις είναι πολύ χαμηλές (ιδίως στη δημόσια υγεία, την ανεργία και την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία) με συνέπεια τον κίνδυνο υπονόμησης του ενιαίου χαρακτήρα του κεκτημένου της Ένωσης και δημιουργίας στρεβλώσεων στη λειτουργία τη ενιαίας αγοράς.

Τέλος, επισημαίνεται ότι οι χρηματοδοτικές ανάγκες δεν περιορίζονται, βέβαια, στη προενταξιακή διαδικασία. Η Επιτροπή αναφέρεται σε πολλά σημεία της έκθεσης της για το Σχέδιο Δράσης 2000 στις ποικίλες χρηματοδοτικές ανάγκες που θα συνοδεύουν την προσχώρηση των νέων χωρών.

2.2. Για τη διευκόλυνση του έργου της Επιτροπής στις διαδικασίες της διεύρυνσης η EUROSTAT επεξεργάστηκε ένα σύστημα συγκρίσιμων και αξιόπιστων μακρο-οικονομικών δεδομένων για τις χώρες της διεύρυνσης (βλ. *EUROSTAT STATISTICS IN FOCUS: Economy and finance, no 28/98, The GDP of candidate countries of Central and Eastern Europe and Cyprus*).

Από την επισκόπηση και την περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων αυτών, όχι μόνο συμπληρώνονται και ενισχύονται οι διαπιστώσεις της αμέσως προηγούμενης παραγράφου 9, αλλά και συνάγονται εξαιρετικώς χρήσιμα συμπεράσματα για το αναμενόμενο κόστος της διεύρυνσης. Τα συμπεράσματα αυτά, μάλι-

στα, αποκτούν πρόσθετη σημασία λόγω της λίαν πρόσφατης αριθμητικής τους εκτίμησης.

Σύμφωνα με τα πρόσφατα αυτά στοιχεία της EUROSTAT:

Α) Το μέσο κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) μετρούμενο σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (PPS) των υπό προσχώρηση χωρών (πλην Κύπρου) προσεγγίζει, το 1997, το 40% του μέσου ευρωπαϊκού όρου (7600 PPS έναντι 19000 PPS).

Β) Η διαβάθμιση των υπό προσχώρηση χωρών μέσα στο πλαίσιο των πιο πάνω υπολογισμών είναι έντονη, με τη Σλοβενία να επιτυγχάνει τη βέλτιστη επίδοση (13000 PPS δηλ. 68% του μέσου ευρωπαϊκού όρου) και τη Βουλγαρία να καταλαμβάνει την τελευταία θέση στον πίνακα (4400 PPS δηλ. 23% του μ.ο. της EUR-15).

Γ) Αναλυτικότερα η συγκριτική κατάσταση εμφανίζεται στους παρατιθέμενους δύο πίνακες:

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΕΠ σε PPS (τρέχουσες τιμές)				
ΧΩΡΑ	PPS		% του μ.ο. EUR-15	
	1995	1997	1995	1997
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	4900	4400	28	23
ΤΣΕΧΙΑ	10800	12000	62	63
ΕΣΘΟΝΙΑ	5600	7000	32	37
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	7800	8900	45	47
ΛΕΤΟΝΙΑ	4300	5100	25	27
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	4800	5800	28	30
ΠΟΛΩΝΙΑ	6200	7500	36	40
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	5600	5800	32	31
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	7400	8900	43	47
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	11300	13000	65	68
ΣΥΝΟΛΟ	6600	7500	38	40

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΕΠ σε PPS (1997- τρέχουσες τιμές)		
ΧΩΡΑ	PPS	% μ.ο. EUR-15
EUR-15	19000	100
ΒΕΛΓΙΟ	21500	113
ΔΑΝΙΑ	21800	115
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	20900	110
ΕΛΛΑΔΑ	13100	69
ΙΣΠΑΝΙΑ	14800	78
ΓΑΛΛΙΑ	19800	104
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	18300	96
ΙΤΑΛΙΑ	19200	101
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	31500	166
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	19800	105
ΑΥΣΤΡΙΑ	21300	112
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	13400	71
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	18700	99
ΣΟΥΗΔΙΑ	18700	98
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	18900	100

Δ) Αξιοσημείωτη είναι η παρατήρηση ότι η επίδοση της Σλοβενίας βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής από την αντίστοιχη της Ελλάδας που έχει τη χειρότερη ευρωπαϊκή θέση (Σλοβενία 13000 PPS, δηλ. 68% του μέσου ευρωπαϊκού όρου με αντίστοιχα ελληνικά μεγέθη 13100 PPS, δηλ. 69% του μέσου ευρωπαϊκού όρου).

Ε) Για τη σωστή συνεκτίμηση των πιο πάνω πινάκων πρέπει να σημειωθεί ότι το συνολικό ΑΕΠ των χωρών της διεύρυνσης έφθασε, το 1997, τα 792 PPS (έναντι 696 PPS το

1996) που αντιστοιχεί στο 11% του συνολικού ΑΕΠ της EUR-15. Μόνον η Πολωνία εκάλυψε το 37% (291 PPS) του συνολικού ΑΕΠ των νέων χωρών, ενώ η Σλοβενία και οι τρεις βαλτικές χώρες συνεισέφεραν συνολικώς στη διαμόρφωση του πιο πάνω ποσού σε ποσοστό υπολειπόμενο του 9%.

ΣΤ) Οι ετήσιοι ποσοστιαίοι δείκτες ανάπτυξης των υπό προσχώρηση χωρών διαμορφώθηκαν ως εξής στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας:

% ΕΤΗΣΙΟΙ ΡΥΘΜΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕΠ					
ΧΩΡΑ	1993	1994	1995	1996	1997
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	-1,5	1,8	2,9	-10,1	-6,9
ΚΥΠΡΟΣ	0,7	5,8	5,5	2,0	2,4
ΤΣΕΧΙΑ	0,6	2,7	6,4	3,9	1,0
ΕΣΘΟΝΙΑ	-9,0	-2,0	4,3	4,0	11,4
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	-0,6	2,9	1,5	1,3	4,4
ΛΕΤΟΝΙΑ	-14,9	0,6	-0,8	3,3	6,5
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	-16,2	-9,8	3,3	4,7	5,7
ΠΟΛΩΝΙΑ	3,8	5,2	7,0	6,1	6,9
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	1,5	3,9	7,1	3,9	-6,6
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	-3,7	4,9	6,9	6,6	6,5
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	2,8	5,3	4,1	3,1	3,8
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΩΝ	1,1	3,8	5,6	4,1	3,6
ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ					
ΣΥΝΟΛΟ EUR-15	-0,6	2,9	2,5	1,7	2,6

Ζ) Η προστιθέμενη αξία στη γεωργία στις υπό προσχώρηση χώρες καλύπτει το 8,7% της συνολικής προστιθέμενης αξίας στις χώρες αυτές, έναντι μόλις 2,3% του αντίστοιχου ποσοστού της Ευρώπης των15. Τα ποσοστά αυτά διαφοροποιούνται εντόνως κατά χώρα π.χ. η Βουλγαρία και η Ρουμανία έχουν τα υψηλότερα αντίστοιχα ποσοστά (από πλευράς Ε.Ε. το υψηλότερο ποσοστό value-added στη γεωργία έχει η Ελλάδα - 14,2%).

Η) Ο τομέας των υπηρεσιών στην Ευρώπη των15 καλύπτει το 66,5% της συνολικής προστιθέμενης αξίας, έναντι 53,8% της αντίστοιχης κάλυψης στις χώρες της διεύρυνσης. Περαιτέρω ανάλυση δεικνύει ότι η Κύπρος φθάνει το 70,5% και συγκρίνεται με τη χώρα με το υψηλότερο ποσοστό προστιθέμενης αξίας στον τομέα των υπηρεσιών της Ε.Ε. (Λουξεμβούργο 75,3%).

ΣΤ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ - ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ

Η Ο.Κ.Ε με ενδιαφέρον διαπιστώνει ότι η επιτακτική ανάγκη για ανταγωνιστικότητα καταλαμβάνει ένα σημαντικό μερίδιο σε ότι αφορά τις νέες προτάσεις της Επιτροπής και σε γενικές γραμμές ενστερνίζεται τους άξονες προτεραιότητας, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

- βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας - υποστηρικτικά μέτρα για την ανάπτυξη των ΜΜΕ,
- απασχόληση μέσω της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού,
- περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη,
- ίσες ευκαιρίες.

Πιο συγκεκριμένα, και σε ότι αφορά τον κάθε άξονα ξεχωριστά, η ΟΚΕ επισημαίνει τα εξής:

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας - υποστήριξη για την ανάπτυξη ΜΜΕ.

Πέρα από το καθεστώς απευθείας ενισχύσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδότησης, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας πρέπει να περιστραφεί γύρω από τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- δημιουργία δυνατότητας προβάσεων υψηλού ποιοτικού επιπέδου στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, δηλαδή καλές υποδομές μεταφορών με τις απαραίτητες διασυνδέσεις: οδικό - σιδηροδρομικό δίκτυο, λιμάνια, αεροδρόμια

- υποδομές αναγνωρισμένες ως καθοριστικοί παράγοντες για τις χρήσεις γης και την περιφερειακή ανάπτυξη, δηλαδή ενεργειακά και τηλεπικοινωνιακά δίκτυα, ύδρευση, αποτελεσματικοί χρηματοδοτικοί μηχανισμοί και γενικότερα υποδομές παροχής υπηρεσιών υποστήριξης στις ΜΜΕ

- εντακτική υποστήριξη της δυνατότητας για καινοτομία μέσα από την τόνωση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, της μεταφοράς τεχνολογίας και της ανάπτυξης νέ-

ων τεχνικών επικοινωνίας (τεχνολογίες της Κοινωνίας της Πληροφορίας). Οι τελευταίες αυτές υπηρεσίες πρέπει να είναι διαθέσιμες σε όλες τις επιχειρήσεις, επιτρέποντας τους, εκτός των άλλων, του να επωφελούνται κατά τον καλύτερο τρόπο από τα διαχεόμενα αποτελέσματα ερευνητικών δραστηριοτήτων. Επιπροσθέτως, ενισχυτικά στα παραπάνω επιχειρήματα παρατίθεται το γεγονός ότι οι υπηρεσίες αυτές συνεισφέρουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας, κάτι που δικαιολογεί ιδιαίτερα ισχυρή υποστήριξή τους από διαρθρωτικούς πόρους.

- Απασχόληση, ανθρώπινο δυναμικό

Η ΟΚΕ ενστερνίζεται την άποψη των κρατών μελών και της Επιτροπής σε ότι αφορά την προτεραιότητα η οποία πρέπει να δοθεί στο θέμα της απασχόλησης και στη δημιουργία βιώσιμων νέων θέσεων εργασίας.

- Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη.

Η ΟΚΕ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό το να διασφαλισθεί ότι οι περιορισμοί που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις ως εκπορευόμενοι από τον παραπάνω άξονα, θα πρέπει να συνυπολογίζονται και τον απαιτούμενο χρόνο για τη συμμόρφωση στις νεο-επιβαλλόμενες περιβαλλοντικές προδιαγραφές.

Ταυτόχρονα όμως, απαιτείται και υποστήριξη των υπαρχουσών δραστηριοτήτων για τη συμμόρφωση σ' αυτές.

Νέες τεχνολογίες πρέπει να αναπτύσσονται για νέες εγκαταστάσεις.

Και για τις δύο περιπτώσεις η συνεργασία με τις επιχειρήσεις εμφανίζεται επιτακτική.

Με αυτόν τον τρόπο η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης θα συμβάλλει στη διατήρηση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε μακροπρόθεσμη βάση.

- Ίσες ευκαιρίες.

Η ΟΚΕ δεν μπορεί παρά να υποστηρίξει τον παραπάνω άξονα, ιδιαίτερα μέσω της στόχευσης τόσο στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας αναφορικά με νέες ευκαιρίες για απασχόληση και επαγγελματική εξέλιξη, όσο και στον τομέα της επιχειρηματικότητας.

Ζ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Η σκοπιμότητα της έκφρασης της παρούσας γνώμης πρωτοβουλίας της ελληνικής Ο.Κ.Ε. προκύπτει από τον συνδυασμό δύο παραμέτρων:

α. της σοβαρότητας των διαγραφόμενων εξελίξεων σε επίπεδο Ε.Ε. και

β. της φύσης και του ρόλου της ελληνικής Ο.Κ.Ε.

Αναλυτικότερα:

- Οι διαγραφόμενες εξελίξεις και οι αναμενόμενες επιλογές και αλλαγές, στις αρχές του 21ου αιώνα, για τη διαμόρφωση των πολιτικών της Ε.Ε., είναι τόσο σημαντικές ώστε να προβλέπεται ότι θα επηρεάσουν όχι μόνο τη φυσιογνωμία αλλά και αυτήν ακόμη τη δυνατότητα επιβίωσης της Ε.Ε. με τη σημερινή της μορφή.

- Είναι φανερό ότι πέραν της αυτονόητης παρέμβασης στις σχετικές με την Ατζέντα 2000 εξελίξεις των κρατών-μελών της Ε.Ε., είναι απαραίτητη η παρέμβαση και των κοινωνικών φορέων των κρατών-μελών, πολύ περισσότερο, μάλιστα, όταν η παρέμβαση αυτή:

- είναι θεσμικά αναγκαία τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο

και

- μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό των καλύτερων δυνατών, για το μέλλον της Ε.Ε., επιλογών αλλά και στην επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής αποτελεσματικότητας των πολιτικών και ρυθμίσεων που θα επιλεγούν τόσο στον τομέα της εμβάθυνσης όσο και στον τομέα της διεύρυνσης.

Η δυνατότητα αυτή παρέμβασης της ελληνικής κοινωνίας στο σύνολό της, που εκφράζεται αποτελεσματικά μέσω της Ο.Κ.Ε., είναι ένα θεσμικά κατοχυρωμένο βήμα συζήτησης και διαλόγου όλων των οργανωμένων οικονομικών και κοινωνικών φορέων της χώρας.

Οι πιο πάνω επισημάνσεις αποκτούν μεγαλύτερη σημασία αν συνεκτιμηθούν με τη διαπίστωση της μη-επαρκούς εσωτερικής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας και της στήριξης της καταγραφείσας οικονομικής επιτάχυνσης των τελευταίων ετών, κυρίως, από τις μονομερείς μεταβιβάσεις της Ε.Ε. προς την Ελλάδα.

2. Η Ε.Ε. βρίσκεται, για πρώτη φορά στην ιστορία της, μπροστά σε μια διπλή ταυτόχρονη πρόκληση:

- την πρόκληση της εμβάθυνσης που σημαίνει την συνέχιση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης για την επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής των κρατών-μελών και των περιφερειών της Ε.Ε. αλλά και

- την πρόκληση της δυναμικής της διεύρυνσης με την ένταξη στην Ε.Ε. 11 νέων χωρών της Ανατολικής και Νότιας Ευρώπης και της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου.

Η ανταπόκριση στις δύο αυτές ταυτόχρονες προκλήσεις εμφανίζει εξαιρετικές δυσχέρειες που οφείλονται, κυρίως, στο υψηλό κόστος τους. Εξάλλου, οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ της διαδικασίας διεύρυνσης και της διαδικασίας εμβάθυνσης είναι σοβαρότατες.

3. Η Συνθήκη για την Ε.Ε. έχει αναγάγει το στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής ως ένα εκ των τριών στόχων της Ε.Ε. (οι άλλοι δύο στόχοι είναι η ΟΝΕ και η ενιαία εσωτερική αγορά).

Τα κύρια όργανα, όμως, για την επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής είναι τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής που λειτουργούν, βέβαια, συμπληρωματικά με τις εθνικές πολιτικές. Αλλά δεν επιτρέπεται να μας διαφεύγει ότι από την απολογιστική επισκόπηση της λειτουργίας των διαρθρωτικών πολιτικών διαπιστώνεται η ύπαρξη και προβλημάτων αναποτελεσματικών δυσλειτουργιών με χαρακτηριστικό παράδειγμα την εξακολούθηση φαινομένων υψηλών ποσοστών διαρθρωτικής ανεργίας και περιφερειακών ανισοτήτων. Αναγκαία, συνεπώς, η εξασφάλιση της α-

ποτελεσματικότερης λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής.

Η συνέχιση, συνεπώς, της διαδικασίας εμβάθυνσης και της διαδικασίας προώθησης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής προϋποθέτει τη συνέχιση των διαρθρωτικών πολιτικών. Από την στιγμή που η Συνθήκη για την Ε.Ε. ανέδειξε την οικονομική και κοινωνική συνοχή ως ένα εκ των τριών στόχων της Ε.Ε. και αφού η προώθηση της συνοχής στηρίζεται στη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, η επιλογή αυτή πρέπει και να χρηματοδοτηθεί επαρκώς ώστε να μην επιτραπεί να πληγεί η εμβάθυνση από την ενδεχόμενη στροφή των αναγκιών γι'αυτήν πόρων στην υπηρεσία των σκοπών της διεύρυνσης.

4. Οι σχεδιαζόμενες εξελίξεις δεν προβλέπονται μόνο στο "Πρόγραμμα Δράσης 2000" το γνωστό ως "Ατζέντα 2000". Μετά την παρουσίαση, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, του κειμένου αυτού που συνοψίζει τις επιλογές και τον προγραμματισμό για τη δράση και τη λειτουργία της Ε.Ε. στη διάρκεια των πρώτων ετών του 21ου αιώνα, η Επιτροπή αλλά και άλλα όργανα της Ε.Ε. με νέα κείμενα και νέες προτάσεις διαμόρφωσαν το συνολικό πεδίο επί του οποίου η Ο.Κ.Ε. όφειλε να διατυπώσει τα σχόλια και να στηρίξει τη γνώμη της. Το συνολικό αυτό πεδίο έχουν διαμορφώσει η "Ατζέντα 2000", η "Εκθεση για τη χρηματοδότηση της Ε.Ε.", οι τρεις "Κανονισμοί για τις προενταξιακές ρυθμίσεις", οι νέοι "Κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής" και η "Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό νέων δημοσιονομικών προοπτικών για την περίοδο 2000-2006". Το σύνολο των διαμορφούμενων προοπτικών απεικονίζεται στο κείμενο των "Συμπερασμάτων της Αυστριακής Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βιέννης της 11-12 Δεκεμβρίου 1998" όπου και καθορίζεται το περιεχόμενο της αποκληθείσης "Στρατηγικής της Βιέννης για την Ευρώπη" και προαναγγέλεται η "Διακήρυξη της χιλιετίας" για τις προτεραιότητες της Ε.Ε. στα έτη που ακολουθούν.

5. Τα κράτη του ευρωπαϊκού Νότου έχουν ενισχυθεί, κυρίως, από τις διαρθρωτικές πολιτικές στις οποίες και στηρίχθηκε η υλοποίηση των αρχών της κοινοτικής αλληλεγγύ-

ης και η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Η εξασφάλιση των κονδυλίων επαρκούς χρηματοδότησης της συνέχισης των επιλογών αυτών προϋποθέτει:

- τη θέσπιση ρυθμίσεων για την εξάντληση της χρήσης του 1,27% επί του ΑΕΠ των ιδίων πόρων της Ε.Ε.,

- τη διατήρηση του 0,46% του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού για τις ανάγκες των Διαρθρωτικών Ταμείων,

- τη ρεαλιστικότερη εκτίμηση του κόστους διεύρυνσης σε συνάρτηση του επιπέδου ανάπτυξης των χωρών της διεύρυνσης (και των αυξημένων αναγκών που απαιτεί η χρηματοδότηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής σ' αυτές) με το αντίστοιχο επίπεδο των σημερινών χωρών της Ε.Ε.,

- την εξασφάλιση της επάρκειας των αναγκιών χρηματοδοτήσεων για την κάλυψη των διαρθρωτικών πολιτικών,

- την αποφυγή μείωσης της κοινοτικής συγχρηματοδότησης στις περιοχές του στόχου 1 όπου προτείνεται η μείωση των ορίων των γεωργικών επενδύσεων από 75% σε 50%,

- την αποφυγή της επιβάρυνσης των εθνικών προϋπολογισμών αφού η επιβάρυνση αυτή θα αποδειχθεί αλυσιτελής σε μια περίοδο αυξημένων δυσχερειών δημοσιονομικών εκταμιεύσεων,

- την αποφυγή της προτεινόμενης μεταφοράς του ΕΓΤΠΕ-ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ στο ΕΓΤΠΕ-ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ αφού η μεταφορά αυτή σημαίνει διοχέτευση πόρων προς τις περιοχές του στόχου 2 και στην πράξη οδηγεί σε σύγχυση στη διαχείριση των πόρων του Τμήματος ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ προς όφελος των βορείων προϊόντων και των διαρθρώσεων του στόχου 2 και,

- την αποφυγή της ταύτισης της ανάπτυξης της υπαίθρου με την περιφερειακή ανάπτυξη.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι ο συνδυασμός των πιο πάνω κύριων προϋποθέσεων με τις λοιπές μερικότερες προϋποθέσεις και επιλογές

που αναπτύσσονται στα προηγούμενα κεφάλαια της παρούσας γνώμης μπορεί να οδηγήσει στην αποτελεσματικότερη προσέγγιση της διπλής ταυτόχρονης πρόκλησης που αντιμετωπίζει, σήμερα, η Ε.Ε.

Τέλος, σε σχέση με την αναφερόμενη στα “Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βιέννης” έκκληση για ένα “συνολικό συμβιβασμό” ώστε να επιτευχθεί “συνολική συμφωνία” (κεφ. IV-Ατζέντα

2000-παραγρ. 56) η ελληνική Ο.Κ.Ε. αντιλαμβάνεται τον πολιτικό χαρακτήρα της έκκλησης και θεωρεί χρήσιμο να προσθέσει ότι ο συνολικός αυτός συμβιβασμός δεν επιτρέπεται να οδηγήσει σε ρήξη των αρχών της κοινοτικής αλληλεγγύης, πολύ περισσότερο, μάλιστα, επειδή το ίδιο το κείμενο της “Ατζέντα 2000” αποτελεί προϊόν ήδη προηγηθέντων συμβιβασμών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.
Καθηγητής Β. ΣΚΟΥΡΗΣ

Στην Ολομέλεια της 12ης Φεβρουαρίου 1999 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής :

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Βασίλειος Σκουρής
Καθηγητής Α.Π.Θ.

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Αγγέλου Χαράλαμπος
Πρόεδρος Δ.Σ. Σ.Α.Τ.Ε.

Αναλυτής Νικόλαος
Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Σ.Ε.Β.

Μπαλωμένος Δημήτριος
Εκπρόσωπος Εθνικής Συνομοσπονδίας
Ελληνικού Εμπορίου
σε αναπλήρωση του
Δρακάτου Αλέξανδρου
Εκπροσώπου Ε.Σ.Ε.Ε.

Κανελλόπουλος Γεώργιος
Πρόεδρος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Καραμαλάκος Δημήτριος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Κυριαζής Δημήτριος
πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β.

Μαραζιώτης Άγγελος
Διευθυντής Γενικής Γραμματείας
Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών

Ρερρές Κυριάκος
Γενικός Διευθυντής
Πανελληνίας Ομοσπονδίας
Ξενοδόχων σε αναπλήρωση του
Μηναΐδη Βασιλείου
Β΄ Αντιπρόεδρου Δ.Σ. Π.Ο.Ξ.

Χαμπηλομάτης Γεώργιος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Χασιώτης Νικόλαος
Εκπρόσωπος Ένωσης
Ελλήνων Εφοπλιστών

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Αραζού Λεονάρδος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Αυγητίδης Ελευθέριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Βούτος Παναγιώτης
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Μητρόπουλος Ανδρέας
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
σε αναπλήρωση του
Βρεττάκου Ηλία
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Δεληγιάνης Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κόλλιας Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λαιμός Στέφανος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Μανώλης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Μελισσάρης Νικόλαος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Πολυζωγόπουλος Χρήστος
Πρόεδρος Γ.Σ.Ε.Ε.

Σκαρμούτσος Διονύσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Τσουκαλάς Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αλεξόπουλος Παναγιώτης
Πρόεδρος Οικονομικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος

Βάγιας Παναγιώτης
Εκπρόσωπος Γεωτεχνικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος

Βουμβουλάκης Μιχαήλ
Β΄ Αντιπρόεδρος Δ.Σ.
ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Γιατράκος Νικόλαος
Αναπληρωτής Δήμαρχος Αθηναίων

Γωνιωτάκης Γεώργιος
Β΄ Αντιπρόεδρος Δ.Σ.
ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Καραγιάννης Δημήτριος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Κοιμήσης Απόστολος
Γενικός Γραμματέας Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Λιόλιος Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Λίτσος Φώτης
Γενικός Γραμματέας
Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Βοϊκλής Γεώργιος
Εκπρόσωπος Κέντρου
Προστασίας Καταναλωτών
σε αναπλήρωση του
Μαγουλά Γεωργίου
Πρόεδρου Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.

Γκίνης Σοφοκλής
ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.
σε αναπλήρωση του
Φάκα Χρήστου
Πρόεδρου Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της κας Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (01) 9249510-2, Fax: (01) 9249515, e-mail: iproke@otenet.gr